

Nationaal Onderwijs Beleidsplan Suriname 2024-2031

Naar een Toekomst van Kansen

Dit beleidsplan is ontwikkeld door het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (MinOWC) in nauwe samenwerking met de 5 directoraten van het ministerie en consultaties van stakeholders uit het maatschappelijk middenveld en de private sector.

Het traject van beleidsontwikkeling is technisch en financieel ondersteund door UNICEF Suriname (Het kinderfonds van de Verenigde Naties).

Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (MinOWC)

Dr. Samuel Kafiluddistraat 117- 123, Paramaribo, Suriname

Publicatiedatum: Augustus 2024

Inhoudsopgave

	Voorwoord	8
	Inleiding	10
1	Context	14
1.1	Economische context	14
1.2	Demografische context	15
1.3	Sociaal-culturele context	16
1.4	Technologische context	17
1.5	Ecologische context	17
1.6	Politiek-juridische context	18
1.7	Onderwijstrends	19
2	Visie en Ambities	26
2.1	Visie, missie en kernwaarden	26
2.2	Beleidsdomeinen en beleidsdoelen	29
2.3	Cross-cutting domeinen	30
3	Hervorming van het Onderwijssysteem	33
3.1	Curriculumvernieuwing	34
3.2	Onderwijsstructuur en wetgeving	36
3.3	Evaluatie en Assessment	37
4	Transformatie & Kwaliteit van Lesgeven en Leren	39
4.1	Professionele Ontwikkeling Schoolleiders en Leerkrachten	39
4.2	Leeromgeving	41
4.3	Ouderbetrokkenheid	44
5	Optimaliseren Menselijk Kapitaal	45
5.1	Werving en Selectie	45
5.2	Loopbaanbeleid	46
5.3	Leiderschap in het Onderwijs	47
6	Kunst en Cultuur, inclusief cultureel erfgoed	51
6.1	Cultureel Onderwijs	52
6.2	Interculturele skills bevordering	53
6.3	Cultureel Erfgoed	54
7	Governance en Institutionele Versterking	56

7.1	Governance Structuur	56
7.2	Institutionele Capaciteit	57
7.3	Samenwerking en partnerschappen	58
8	Implementatie, Monitoring en Evaluatie	60
8.1	Implementatieplanning	60
8.2	Risico's en Beperkingen	61
8.3	Monitoring- en Evaluatiesysteem	63
8.4	Financiering	65

Lijst met afkortingen

ATB	Administratief Technisch Beheer
AVO	Algemeen Vormend Onderwijs
BEIP	Basic Education Improvement Project
BO	Beroepsonderwijs
Caiques	Consolidating Access to Inclusive Quality Education
CBET	Competency Based Education and Training
ECD	Early Childhood Development
EMIS	Education Management Information System
ETVET	Enhancement of the Technical and Vocational Education
GLO	Gewoon Lager Onderwijs
HO	Hoger Onderwijs
HRD	Human Resource Development Strategy
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IDB	Inter-American Development Bank
IsDB	Islamic Development Bank
LBO	Lager Beroepsonderwijs
MinOWC	Ministerie van Onderwijs, Wetenschap & Cultuur
MOP	Meerjaren Ontwikkelingsplan
MULO	Meer Uitgebreid Lager Onderwijs
NOBS	Nationaal Onderwijs Beleidsplan Suriname
OGO	Ontwikkelingsgericht Onderwijs
PURP	Paramaribo Urban Rehabilitation Plan
PPP	Public Private Partnership
STES	Secondary and Technical Education Support
TVET	Technical and Vocational Education and Training
Unesco	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
Unicef	United Nations Children's Fund
VO	Voortgezet Onderwijs

WASH Water Sanitation and Hygiene

BBP Bruto Binnenlands Product

Inhoudsopgave grafieken, figuren en tabellen

Figuur 1 De totale bevolking naar leeftijdsgroep	15
Figuur 2 De populatie per district(links) en de populatie per etniciteit(rechts)	15
Figuur 3 De populatie naar hoogst genoten onderwijsniveau	16
Figuur 4 Ontwikkelings Gericht Onderwijs	27
Figuur 5 Beleidsraamwerk nationaal onderwijsbeleid	28
Grafiek 1 Staatsbegroting versus MinOWC begroting	66
Grafiek 2 Prognose begroting MinOWC	67
Tabel 1 Aantal scholen per district naar onderwijsniveau 2024	19
Tabel 2 Basisonderwijs Drop-out	19
Tabel 3 LBO drop-out percentage	20
Tabel 4 MULO drop – out percentage	20
Tabel 5 Zittenblijvers Basisonderwijs	21
Tabel 6 Zittenblijvers LBO	21
Tabel 7 Zittenblijvers Mulo	21
Tabel 8 OOSC basisonderwijs	22
Tabel 9 Out of School Children Rate leeftijdscategorie 12-15 jaar	23
Tabel 11 Slagingspercentage Basisonderwijs voor de richting MULO	23
Tabel 12: Slagingspercentage Basisonderwijs voor de richting LBO	24
Tabel 13 Slagingspercentages VOJ- MULO	24
Tabel 14 Slagingspercentage VOJ- LBO	24
Tabel 15 Beleidskader curriculumontwikkeling	35
Tabel 16 Beleidskader Onderwijsstructuur en wetgeving	36
Tabel 17 Beleidskader Evaluatie en Assessment	38
Tabel 18 Beleidskader Professionele Ontwikkeling van schoolleiders en leerkrachten	41
Tabel 19 Beleidskader Leeromgeving	43
Tabel 20 Beleidskader Ouderbetrokkenheid	44
Tabel 21 Beleidskader Werving en Selectie	45
Tabel 22 Beleidskader Loopbaanbeleid	47
Tabel 23 Beleidskader Leiderschap	49
Tabel 24 Beleidskader Cultureel Onderwijs	53
Tabel 25 Beleidskader Interculturele skills bevordering	54
Tabel 26 Beleidskader Cultureel Erfgoed	55
Tabel 27 Beleidskader Governance structuur	56
Tabel 28 Beleidskader Institutionele Capaciteit	58
Tabel 29 Beleidskader Samenwerken en Partnerschappen	59
Tabel 30 Implementatieplan	61
Tabel 31 Monitoring en Evaluatie	65
Tabel 32 Analyse begrotingen	66
Tabel 33 Prognose MinOWC begroting	67
Tabel 34 Overzicht lening MinOWC	68
Tabel 35 Financiering	69

Voorwoord

Een Onderwijsbeleidsplan voor de Toekomst van Suriname: De Sleutel tot Duurzame Ontwikkeling

Het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (MinOWC) is verantwoordelijk voor kwalitatief onderwijs aan alle leerlingen en studenten op alle niveaus van het onderwijssysteem in geheel Suriname. Onderwijs is een essentiële pijler voor economische en sociale ontwikkeling en dus blijft het Ministerie zich inzetten om de uitdagingen in zowel de onderwijs- als de cultuursector aan te gaan, om toegankelijk, betaalbaar en relevant onderwijs van hoog niveau mogelijk te maken.

Het Nationaal Onderwijs Beleidsplan Suriname 2024-2031 is een roadmap voor het ontwikkelen van het onderwijs voor de toekomst van Suriname. Om onder andere het opleidingsniveau van de samenleving te verhogen is het van belang om een duurzaam plan samen te stellen. Dit document is in dit kader geschreven.

Dit plan is zorgvuldig samengesteld om de unieke uitdagingen en kansen van het Surinaamse onderwijs aan te pakken en om een solide basis te leggen voor een welvarende, sociale en rechtvaardige samenleving. Het plan is onder andere gebaseerd op de Caricom Human Resource Development (HRD) Strategy 2030 en de UNESCO Education for Sustainable Development Roadmap 2030.

Dit beleidsplan is cruciaal voor de lange termijn ontwikkeling van de onderwijs- en cultuursector door de stakeholders in deze sectoren op een lijn te brengen. Met dit plan legt het MinOWC de nadruk op de volgende principes:

Holistische Aanpak: Het plan omvat alle aspecten van het onderwijs, van de vroege kinderjaren tot permanent leren en integreert zes (6) cruciale domeingebieden. Dit zorgt voor een samenhangende en effectieve aanpak van de complexe vraagstukken in het onderwijs.

Focus op Kwaliteit: Het plan benadrukt niet alleen de verbetering van leerresultaten, maar ook de modernisering van de infrastructuur, professionalisering van de leerkrachten alsmede nieuw en actueel leer- lesmateriaal.

Eerlijke kansen met aandacht voor diversiteit: Het waarborgen van eerlijke kansen voor alle leerlingen, ongeacht hun achtergrond of omstandigheden door de identificatie en aanpak van ongelijkheden in het onderwijs, met speciale aandacht voor leerlingen met een beperking, in het binnenland, uit achtergestelde sociaaleconomische groepen, en van inheemse en marron gemeenschappen. Dit is essentieel voor het creëren van een inclusieve en rechtvaardige samenleving.

Toekomstgericht: Het plan anticipeert op de veranderende behoeften van de 21e eeuw, door te investeren in vaardigheden zoals sociale en culturele vaardigheden, kritisch denken, creativiteit en digitale geletterdheid. Dit bereidt leerlingen en studenten voor op succes in een snel veranderende wereld.

Culturele Relevantie: Het plan erkent en waardeert de rijke culturele diversiteit van Suriname, door kunst, cultuur, en erfgoed te integreren in het onderwijs. Dit versterkt de nationale identiteit en bevordert sociale cohesie.

Duurzame Ontwikkeling: Het plan verbindt onderwijs met bredere ontwikkelingsdoelen, zoals armoedebestrijding, economische groei en milieubescherming. Dit draagt bij aan een duurzame toekomst voor Suriname.

Partnerschap en Participatie: Het plan benadrukt de samenwerking in en tussen overheid, onderwijsinstellingen, culturele instellingen, het bedrijfsleven en de gemeenschap. Dit zorgt voor een breed draagvlak en gedeelde verantwoordelijkheid voor het succes van het plan.

Het Nationaal Onderwijs Beleidsplan Suriname 2024-2031 is een ambitieus maar realistisch plan, dat de potentie heeft om het Surinaamse onderwijs duurzaam te transformeren en een positieve impact te hebben op het leven (welvaart en welzijn) van alle Surinamers.

Het MinOWC heeft de unieke kans om dit plan te omarmen en te implementeren, en daarmee een blijvende erfenis achter te laten voor toekomstige generaties.

Paramaribo, juli 2024

Prof. H. Ori

Minister van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur

Inleiding

Aanleiding voor het Nationaal Onderwijs Beleidsplan

De onderwijssector heeft in de afgelopen 10-20 jaren verscheidene hervormingen ondergaan en blijft zich ontwikkelen, waarbij de meest recente ontwikkeling het gevolg was van de effecten van de COVID-19 pandemie op het onderwijs. Deze effecten hebben bijgedragen aan inzichten gericht op het weerbaar maken van de onderwijssector. Als reactie hierop zijn er curriculum- en systeemvernieuwingen doorgevoerd, en worden de resultaten gemonitord en bijgesteld. Omgevingsfactoren hebben een aanzienlijke invloed op het onderwijs en dit onderwijsbeleid zal richting geven aan de verdere ontwikkeling van de sector, gelet op ontwikkelingen op macro-, meso- en microniveau. Hierbij wordt rekening gehouden met de huidige en toekomstige economische omstandigheden, veranderingen in de demografische trends met bijzondere aandacht voor rurale gebieden, technologische ontwikkelingen op welk gebied het onderwijs een inhaalslag zal moeten maken, sociaal-culturele veranderingen en maatschappelijke verwachtingen over inclusie, diversiteit en de behoefte aan vaardigheden voor de 21e eeuw, politieke besluitvorming en internationale invloeden.

Het op de langere termijn op één lijn brengen van stakeholders binnen de richting van het onderwijs over ministeriële en regeertermijnen heen, is steeds een uitdaging geweest in afgelopen decennia. Een gebrek aan langetermijnvisie, beleid en strategie brengt het risico met zich mee dat het onderwijs veelal reageert op korte termijn problemen, waardoor het moeilijk is om consistente vooruitgang te boeken en een coherente visie voor de toekomst van het onderwijs vast te stellen en vast te houden. Dit Nationaal Onderwijs Beleidsplan is een essentieel instrument om succesvolle hervormingen uit het verleden te consolideren, bij te stellen en uit te breiden om het onderwijssysteem veerkrachtig en toekomstbestendig te maken, zodat elk Surinaams kind (zoals vervat in het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties) een eerlijke kans krijgt om zich te ontwikkelen en te gedijen in een snel veranderende wereld. Het onderwijs aan kinderen moet gericht zijn op de ontplooiing van ieder kind. Het moet kinderen respect bijbrengen, maar ook handelingsmogelijkheden voor mensenrechten, vrede en verdraagzaamheid, verschillende culturen en respect voor het milieu.

Met dit beleidsplan wordt bijgedragen aan de realisatie van de visie voor de Surinaamse samenleving zoals vervat in het Meerjaren Ontwikkelingsplan (MOP). Het MOP beschrijft een streefniveau voor de Surinaamse samenleving en haar burgers voor nagenoeg 25 jaar in de toekomst. Het realiseren van kwalitatief onderwijs - in formele en non-formele zin - is cruciaal voor de realisatie van deze visie voor Suriname.

“In 2050 is Suriname een rechtvaardige samenleving waarin zijn waarden worden waargemaakt. Een ieder kan in vrijheid binnen het stelsel van wet en recht zelf besluiten over het realiseren van zijn/ haar eigen potentieel met inachtneming van de duurzaamheid van de omgeving. Met een rijk en bewogen verleden, een bruisende cultuur en een natuurlijke rijkdom, heeft elke inwoner (ongeacht gender, etniciteit, afkomst, etc.) zelfvertrouwen, -verantwoordelijkheid en -respect en is trots op een leven en land dat welvaart en welzijn biedt. Door goed bestuur (gestoeld op recht en democratie) wordt vertrouwen gewekt (en het positief imago van ons land verbeterd en versterkt), waardoor vele (nationale en internationale) samenwerkingen ontstaan die voor versnelde ontwikkeling zorgen.” (MOP 2022-2026).

Context

Het Nationaal Onderwijsbeleid van Suriname is ingebed in verschillende contexten, zowel op nationaal, regionaal en internationaal niveau. Het beleid streeft ernaar om elk Surinaams kind krachtig en eigentijds onderwijs te bieden, waardoor het wordt voorbereid om niet alleen burger van vandaag te zijn, maar ook om succesvol te kunnen opereren en bij te dragen aan de wereld van morgen.

Hoewel Suriname door de Wereldbank wordt geclassificeerd als een land met een hoog middeninkomen, weerspiegelen de levensomstandigheden en het inkomen van ongeveer de helft van de bevolking dit welvaartsniveau niet. Het geschatte Bruto Binnenlands Product (BBP) per hoofd van de bevolking is in 2022 gestegen met 22,15% ten opzichte van 2020 naar USD 5.858,80 op nationaal niveau. Er zijn echter enorme verschillen naar sociaal-economische status, geografische locatie en onderwijsniveau, waardoor grote delen van de bevolking weinig of geen voordeel ervaren van deze inkomensstatus. De economische ontwikkelingen van het land worden historisch gedreven door de mijnbouwindustrie en met de recente prognoses zal de olie- en gasindustrie naar verwachting een doorslaggevende rol vervullen in de verdere ontwikkeling van Suriname. De vooruitzichten voor de exploitatie van deze natuurlijke hulpbronnen vereisen meer geschoolde werknemers en investeringen in technisch en beroepsonderwijs en (technologische) innovatie. Het anticiperen op deze ontwikkelingen vanuit de onderwijssector is van eminent belang voor de ontwikkeling van het land.

De geschatte bevolking van Suriname in 2021 bedroeg 616.500 mensen. Vergeleken met juli 2020 is er een groei van 1,25% waargenomen en ten opzichte van de volkstelling van 2012 (met een totale bevolking van 541.638) is er sprake van een totale groei van 13,82%. Het land is administratief verdeeld in 10 districten. De geografische verdeling in 2021 was als volgt: ±65% (406.800 mensen) woonde in stedelijke gebieden (de districten Paramaribo en Wanica); ±20% (122.300 mensen) woonde in de landelijke kustgebieden (de overige 5 districten in de kustregio: Commewijne, Para, Saramacca, Coronie en Nickerie); en ±14% (87.400 mensen) woonde in de 3 landelijke binnenlandse districten (Marowijne, Sipaliwini en Brokopondo).

Suriname heeft een relatief jonge bevolking, verdeeld naar geslacht over alle leeftijdscategorieën. In 2020 was ongeveer 25% van de totale bevolking jonger dan 15 jaar. Het percentage van de personen van 60 jaar en ouder bedroeg 12%. Demografische analyses zijn essentieel voor het ontwikkelen en aanbieden van onderwijs dat inclusief is, gelijke kansen en maatwerkoplossingen biedt, rekening houdend met de diverse behoeften en kenmerken van de bevolking.

Structuur en mandaat van het ministerie

Het Ministerie heeft als taak, de zorg voor: de aangelegenheden betreffende alle vormen van educatie van alle opleidingen; het trainen van leerkrachten en docenten, de beoefening van wetenschappen en technologie en de bevordering daarvan; het openbaar onderwijs en het toezicht op het bijzonder onderwijs en op instituten van onderwijskundige aard; de regeling van subsidies aan lichamen, die op basis van erkenning van de Overheid onderwijs verzorgen; studiefaciliteiten waaronder het toekennen van studiebeurzen; het bibliotheekwezen; de bevordering, beoefening en de ontwikkeling van kunst en cultuur; het museumwezen, de archeologie en de monumenten; het ministerie is tevens belast met de zorg voor alle direct of indirect met de in het voorgaande lid genoemde aangelegenheden in verband staande onderwerpen, voor zover niet bijzonderlijk aan een ander ministerie opgedragen.

Conform de Resolutie van 14 december 2020 no. 26.385/20 houdende vaststelling van de organisatiestructuur van het MinOWC bestaat het ministerie uit 5 directoraten t.w.:

- Directoraat Administratief en Technisch Beheer (ATB);
- Directoraat Algemeen Vormend Onderwijs (AVO);
- Directoraat Beroepsonderwijs (BO);

- Directoraat Hoger- Onderwijs (HO);
- Directoraat Cultuur.

Onderwijstrends

Het Ministerie telt 597 scholen in het schooljaar 2023-2024, zowel openbaar als denominaties vanaf het Algemeen Vormend Onderwijs (AVO) tot en met het Voortgezet Onderwijs (Algemeen en Beroeps) (VO) en op het hoger onderwijs-niveau zijn er ongeveer 30 instituten.

Tussen 2019 en 2021 was een jaarlijkse daling waar te nemen in het aantal leerlingen in het basisonderwijs van ongeveer 4.100 per jaar van 88.071 in 2019 naar 79.827 in 2021. De Net Enrolment Rate (NER)¹, die de inschrijvingsratio weergeeft volgens de officiële leeftijdsgrens, vertoonde in 2020 een lichte stijging ten opzichte van 2019 naar 93,84%, met vervolgens een opmerkelijke daling naar 84,28% in 2021. De Gross Enrolment Rate (GER), die de inschrijvingsratio weergeeft ongeacht leeftijd, daalde van 114.6% in 2019 naar 102.34%. De percentages zijn boven 100% wat aangeeft dat er leerlingen zijn die laat of vroeg zijn ingeschreven en leerlingen die zijn blijven zitten.

In het voormalig VOJ-onderwijsniveau is een lichte daling waar te nemen in het aantal leerlingen van 37.353 in 2019 naar 36.873 in 2021. De NER van kinderen in de VOJ-leeftijdscategorie was 55.9% in 2019 en toonde een lichte stijging naar 56.48% in 2020, met vervolgens een daling naar 51.3% in 2021. De GER stond landelijk in 2019 op 100.29%, in 2020 op 102.25% en in 2021 is het gedaald naar 89.25%. Op dit onderwijsniveau valt op dat het aandeel leerlingen dat niet in de officiële leeftijdscategorie voor het VOJ valt, varieerde rond de 40%. Dit is een verdubbeling ten opzichte van het Basisonderwijs.

Slagingspercentages in het Basisonderwijs vertoonden een stijging van 59,87% in 2019 naar 74,83% in 2020 voor de algemeen vormende richting om 3,83% in 2019 en 3,06% in 2020 voor de beroepsrichting.

De statistieken tonen ook aan dat 12,59% van de leerlingen in het Basisonderwijs in 2019 en 8,63% in 2020 vroegtijdig stopten met het volgen van onderwijs. De trends laten zien dat een grote groep leerlingen die begint aan het Basisonderwijs niet de transitie maakt naar Voortgezet Onderwijs.

Out of school Children rate² voor kinderen in de leeftijdscategorie 6-11 jaar is in 2021 meer dan verdubbeld naar 15,72% van 6,16% in het jaar daarvoor. Voor kinderen in de leeftijdscategorie 12-15 jaar was deze ratio 48,66% in 2021, hetgeen een stijging is ten opzichte van 43,46% in 2020. Tussen 2019 en 2021 waren steeds meer jongens dan meisjes in beide leeftijdscategorieën niet op school.

Gender Parity Index (GPI) in het Basisonderwijs was tussen 2019 en 2021 gemiddeld 0.95. Hoewel de genderbalans in het nadeel is van meisjes bij de start in het Basisonderwijs, neemt de gender gap steeds toe op de volgende hogere onderwijsniveaus in het nadeel van jongens. Op VOJ-onderwijsniveau steeg de GPI naar gemiddeld 1.05 tussen 2019-2021.

Het streven van het ministerie is om leerlingen en studenten zo lang mogelijk in school te houden en om dit doel te bereiken zullen er beleidsinterventies gepleegd moeten worden om het drop-out percentage drastisch terug te brengen. De cijfers tonen aan dat het drop-out percentage in de schooljaren 2018 - 2019 en 2019 - 2020 ligt tussen 35% - 45% op VO niveau. De alfabetiseringsgraad in Suriname is volgens de census van 2012 ongeveer 98%, echter staat daartegenover dat gemiddeld

¹ De Net Enrolment Rate (NER) is het totaal aantal leerlingen in het primair onderwijs volgens de officiële leeftijdscategorie (6 -11 jaar), uitgedrukt als percentage van de populatie met de officiële leeftijd van het primair onderwijs (6 - 11 jaar).

² Deze indicator geeft de omvang van de populatie aan die in de officiële leeftijdscategorie (6-11 jaar/ 12-15 jaar) zit en niet op school is ingeschreven.

10% van de bevolking het Basisonderwijs niet heeft afgemaakt. De data m.b.t. studenten in de leeftijdsklasse van 12 – 15 jaar die niet ingeschreven staan op een school in Sipaliwini is in de periode 2019 – 2021 gemiddeld 90%.

De kwaliteit van het (voornamelijk lager) onderwijs in het binnenland laat al vele jaren te wensen over. Essentieel daarbij is de upgrading alsmede het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijsinhoudelijke en daarnaast ook andere factoren waar aandacht aan besteed moet worden.

De problematiek van het onderwijs in het binnenland heeft een structureel karakter. Op het gebied van onderwijs in Suriname, met name de rurale gebieden, heeft het binnenland te kampen met verschillende problemen c.q. belemmeringen die zorgen voor stagnatie van het onderwijsgebeuren. De uitdagingen van de rurale gebieden zijn ministerie overstijgend en vereisen vanwege dit karakter een duurzame intersectorale aanpak.

Het proces van beleidsontwikkeling

Het Nationaal Onderwijs Beleidsplan is gebaseerd op een uitgebreid consultatieproces waarbij interne en externe belanghebbenden betrokken zijn geweest. Er heeft een actualisering plaatsgevonden van de organisatieprofielen van de 5 directoraten van het ministerie die zijn uitgewerkt in de basisnotities. Vooruitlopend op het onderwijscongres is in werkgroepen bestaande uit experts binnen het ministerie en externe deskundigen gewerkt aan het ontwikkelen van 8 *position papers* om een toekomstbestendige richting voor het onderwijs te ontwikkelen in de gebieden Beroepsonderwijs, Hoger Onderwijs, Algemeen Vormend Onderwijs, Speciaal Onderwijs, Early Childhood Development, Volwassen Educatie, Cultuureducatie en Meertaligheid. De opbrengst van het tweedaagse Onderwijs Congres gehouden op 6 en 7 oktober 2023 was cruciaal voor het verzamelen van inzichten en ideeën voor het toekomstig Surinaamse onderwijssysteem. Het congres bracht vooraanstaande leiders, bekwame professionals en stakeholders samen, die gezamenlijk hun krachten bundelden om de koers van het Surinaamse onderwijslandschap te bepalen. Met de ingezette methodologie bestaande uit dialoogsessies, lezingen, workshops en discussies is uitgegaan van drie (3) basisprincipes, namelijk: waarderen leren, leren zichtbaar maken en transformatief leren. Hiermee is invulling gegeven aan het thema “SAMEN ONDERWIJS TOEKOMST BOUWEN”. Op basis van de resultaten van dit consultatieproces is het ontwikkelproces verder ingezet tijdens drie (3) workshops met deskundigen van het ministerie gericht op het ontwikkelen van de aspiraties, concrete doelen en acties. Aanvullende consultaties per directoraat hebben verder bijgedragen aan de inzichten over de uitdagingen, beleidsinitiatieven en doelstellingen voor het onderwijs.

1 Context

1.1 Economische context

Uit onderzoek van de Wereldbank (Ease of Doing Business Index) en van de Heritage Foundation komt Suriname in 2020 naar voren als een van de economisch minst vrije landen ter wereld. Het stond toen op de 162e van 190 plaatsen van mate waarin het in landen gemakkelijk is om zaken te doen. Ondanks dat Suriname door de Wereldbank wordt geclassificeerd als een land met een hoog middeninkomen, weerspiegelen de levensomstandigheden en het inkomen van ongeveer de helft van de bevolking dit welvaartsniveau niet, zoals vermeld in de inleiding. Naast de enorme ongelijkheid tussen huishoudens in verschillende geografische gebieden, heeft de verslechtering van de economie ook gevolgen gehad voor huishoudens op nationaal niveau. Tussen 2015 en 2022 is de koopkracht van alle huishoudens aanzienlijk gedaald. De grote afhankelijkheid van de overheidsbegroting van de belangrijkste mijnbouwproducten en het expansieve budgettaire en monetaire beleid om de gevolgen van de teruglopende export te compenseren, creëerde en genereert nog steeds grote economische risico's. Suriname is een prijznemer vanwege haar kleine aandeel in de wereldmarkt. Meestal getriggerd door ongunstige sentimenten van de wereldmarkt, kreeg het land regelmatig te maken met grote economische tegenslagen, bijvoorbeeld gedurende een groot deel van de jaren tachtig, 1997-1999 en meer recent in 2015- 2016 en vervolgens 2020-2021.

De incidentie van multidimensionale armoede in Suriname was 50,3% voor het binnenland en 12,6% en 21,3% voor de stedelijke en rurale gebieden (MICS, 2018). Census 2012 data geeft aan dat op nationaal niveau 16% van de huishoudens geclassificeerd is als multidimensionaal arm. Als we kijken naar de deprivatie van kinderen op basis van hun woongebied, zien we dat kinderen/adolescenten van 0 tot 17 jaar die in het binnenland en aan de kust wonen een hogere deprivatiegraad hebben van respectievelijk 79,1% en 39,8% dan kinderen/adolescenten die in stedelijke gebieden wonen (UNICEF, 2023). Als gevolg van de economische situatie zien we dat kinderen hun school niet afmaken of regelmatig niet naar school gaan, omdat ze moeten werken of voor familieleden moeten zorgen terwijl hun ouders gaan werken.

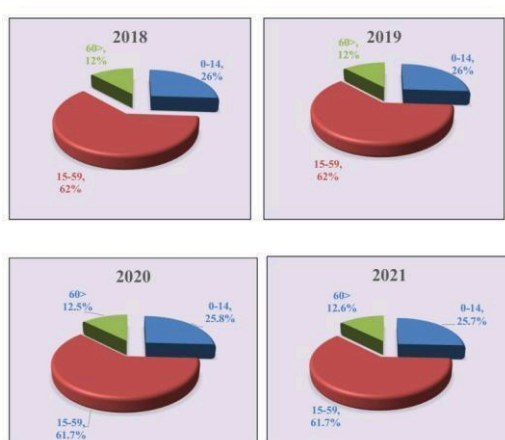
Om tot een goede planning van het onderwijsbeleid te komen is het van eminent belang om op basis van deze ontwikkeling te weten hoeveel budget op middellange termijn beschikbaar en nodig is vanuit de overheidsmiddelen. De beschikbare middelen in de komende jaren zullen efficiënt moeten worden ingezet, zodat er gerichte investeringen kunnen worden gepleegd om die menselijke hulpbronnen optimaal in te zetten binnen de verschillende productiesectoren. Hiervoor zal er een goede afstemming plaats moeten vinden tussen de overheid, het onderwijs en de arbeidsmarkt.

Suriname staat aan de vooravond van een tijdperk waarin het begint met het exploiteren van haar natuurlijke hulpbronnen binnen de opkomende offshore gas- en olie-industrie, als een kans om haar economie opnieuw op te starten, rekening houdend met haar inzet voor groene economische ontwikkeling. De vooruitzichten voor de exploitatie van deze natuurlijke hulpbronnen vereisen meer geschoolde werknemers en investeringen in technisch en beroepsonderwijs en (technologische) innovatie. Daarom levert de regering aanzienlijke inspanningen om het onderwijssysteem te hervormen, met de nadruk op technisch en beroepsonderwijs.

1.2 Demografische context

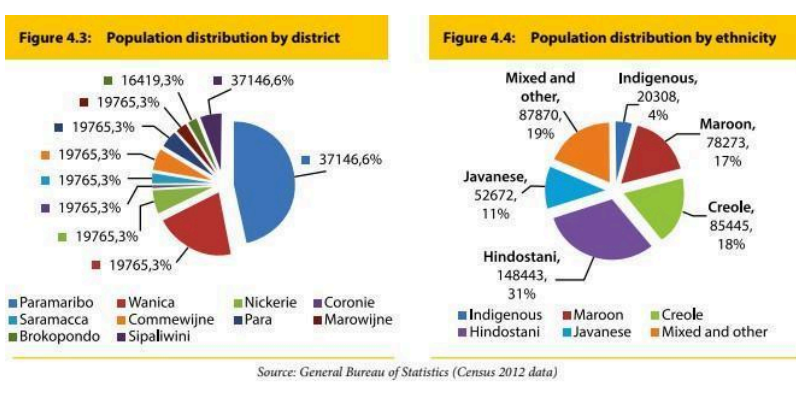
Per juli 2021 is de geschatte mid-jaarlijkse bevolking van Suriname 616.500 personen. Ten opzichte van juli 2020 is er een groei van 1,25%. Vanaf Census 2012 tot en met juli 2021 is er een totale groei van 13,82%. De gemiddelde leeftijd van de Surinaamse bevolking per juli 2021, was 32.23 jaar voor mannen en 33.67 jaar voor vrouwen. Voor de totale bevolking was het 32.95 jaar. De sex ratio van de totale bevolking vanaf 2018 laat zien dat wij ongeveer 99 mannen per 100 vrouwen hebben in de samenleving. Voor de “brede” leeftijdsgroepen is de sex ratio in 2021 als volgt: 0-14 jaar: 104.8, 15-59 jaar: 100.8 en voor de leeftijdscategorie 60+ is dit 83.7. Er is een mannenoverschot voor de 0-14-jarigen en een groot vrouwenoverschot voor de 60+ers. Voor 2021 geldt dat mannen in Suriname in totaal 49,86% uitmaken van de bevolking en de bijdrage van de vrouwen is 50.14%.

Figuur 1 De totale bevolking naar leeftijdsgroep

De verdeling van de brede leeftijdsgroepen ten opzichte van de mid-jaarlijkse bevolking van 2021 was als volgt: 25.7% voor de 0-14-jarigen, 61.7% voor de 15-59-jarigen en 12.6% voor de 60+ers. Er is nauwelijks een verschil te merken in de verhoudingen gedurende de periode 2018- 2021.

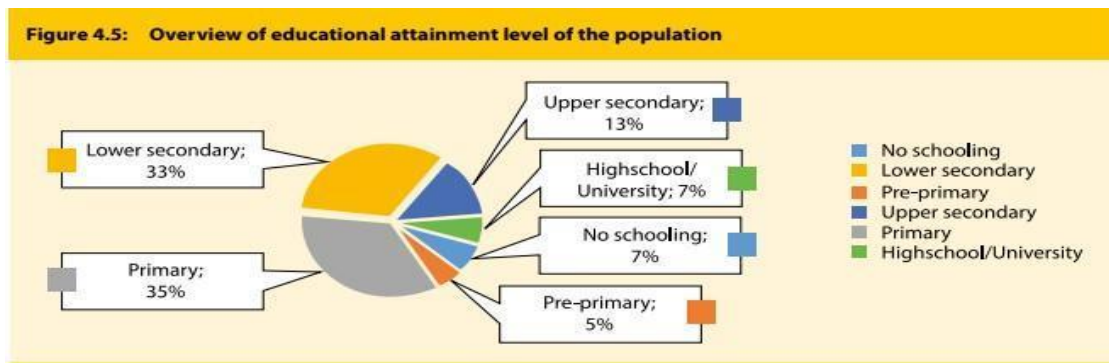
Figuur 2 De populatie per district (links) en de populatie per etniciteit (rechts)

In sommige districten (Nickerie, Brokopondo, Sipaliwini, Coronie en Marowijne) is er een meerderheid (ca 75 procent of meer) van één etnische groep, terwijl in de andere districten zoals Paramaribo, Wanica en tot op zekere hoogte Commewijne,

meerdere etnische groepen vrijwel gelijk verdeeld zijn. Figuur geeft een overzicht van de verdeling per district en etniciteit, gebaseerd op de gegevens van de volkstelling in 2012.

Figuur 3 De populatie naar hoogst genoten onderwijsniveau

Source: General Bureau of Statistics (Census 2012 data)

Figuur 3 geeft een overzicht van de diverse onderwijsniveaus. De alfabetiseringsgraad in Suriname is ongeveer 98 procent en gemiddeld heeft minder dan 10 procent het basisonderwijs nooit afgemaakt. Van de kinderen tussen 0 en 18 jaar hebben 6.677 minstens één lichamelijke/functionele uitdaging; de meeste van deze kinderen wonen in Sipaliwini, Paramaribo en Wanica. Problemen met zien, lopen en horen zijn de meest voorkomende soorten uitdagingen (MICS, 2018). Deze uitdagingen kunnen een beperking worden indien hierop niet tijdig en adequaat wordt ingespeeld door het creëren van een ondersteunende leeromgeving en een zorgsysteem.

1.3 Sociaal-culturele context

De macro-omgevingsfactor sociaal-culturele context verwijst naar de brede, maatschappelijke en culturele omstandigheden die van invloed zijn op hoe sociale interacties en communicatie plaatsvinden. Dit omvat factoren zoals cultuur, waarden, normen en historische achtergronden die een rol spelen in het vormgeven van sociale dynamiek en interculturele relaties in een land.

Het UNESCO raamwerk voor het bevorderen van interculturele dialoog is een geïntegreerde aanpak om de kracht te monitoren van de structuren, processen, waarden en vaardigheden die interculturele dialoog effectief maken als instrument voor het bevorderen van vrede en inclusie. Van de negen domeinen van het raamwerk scoort Suriname het hoogst op Vrijheid van Meningsuiting (0.76) en Sociale Cohesie (0.86).

Suriname scoort het laagst op de domeinen Goed Bestuur en Burgerschap (0.49) en Horizontale Ongelijkheid (0.41). Goed Bestuur en Burgerschap kijkt naar hoe macht (her)verdeeld wordt in de bestuursstructuren en mechanismen voor burgerschap die aanzienlijk van invloed kunnen zijn voor de mogelijkheden voor interculturele dialoog. Effectief bestuur en instituten leggen de basis om publiek vertrouwen en deelname in de samenleving te bevorderen, zorgen ervoor dat iedereen een stem heeft en creëren wegen voor dialoog tussen overheden en burgers en ook tussen burgers onderling.

Horizontale ongelijkheid geeft inzicht in sociaal-economische ongelijkheid tussen groepen met verschillende identiteiten. Het aanpakken van sociaal-economische ongelijkheid is cruciaal voor succesvolle interculturele dialoog. Inspanningen om machtsonevenwichtigheden tussen groepen aan te pakken om gelijkere kansen te ondersteunen moeten inclusief zijn en gericht op coalitievorming, decentralisatie van bestuur en het versterken van politiek leiderschap, de rechtsstaat, stem- en quotaregelingen en onderwijs³.

³ [Suriname Country Profile - Enabling Intercultural Dialogue \(unesco.org\)](https://unesco.org), geraadpleegd op 14 juli 2024

In de opvoeding en verzorging van kinderen blijken fysieke straffen een algemeen toegepaste praktijk te zijn. Ongeveer negen op de tien kinderen (87,3%) tussen de één en veertien jaar hebben thuis te maken gehad met lichamelijke of mentale mishandeling. Ongeveer 14% van de kinderen/adolescenten heeft te maken met tienerzwangerschap en vroegtijdig moederschap. De situatie is ook precair omdat de situatie vanaf 2018 geen positieve verandering laat zien. Nog steeds bevallen ongeveer 54 meisjes per jaar tussen 10-15 jaar van een levend geboren baby⁴.

1.4 Technologische context

Digitale technologieën bieden een ongekende kans om de diepte, kwaliteit en reikwijdte van onderwijs en leren in Suriname te vergroten. Van het verbeteren van de toegang tot informatie tot het inbedden van wereldwijde expertise en ervaring in het lokale onderwijsaanbod. Ook de toegenomen beschikbaarheid en toegankelijkheid van smartphones en andere apparaten vergroot de mogelijkheid om boeiende en permanente leermogelijkheden te bieden. Hybride en afstandsonderwijsproducten en -diensten zijn gebaseerd op digitale technologieën en maken gebruik van bovengenoemde apparaten - en factoren zoals internetconnectiviteit - om onderwijs van hoge kwaliteit te bieden.

Suriname heeft sterke inspanningen gepleegd om de basis voor de digitale infrastructuur te ontwikkelen. De liberalisering van de telecommunicatiesector door de overheid in 2004 heeft geleid tot een groter bereik van mobiele telefonie en breedbandverbindingen. De aanleg van het Suriname-Guyana Submarine Cable System in 2010 heeft ook de betaalbaarheid en technologie voor toegankelijkheid verbeterd. Momenteel maken ongeveer 50% van de Surinaamse burgers dagelijks gebruik van het internet, terwijl 60% toegang heeft tot internet. Echter, de vooruitgang in de ontwikkeling van key infrastructuur kan versneld worden gelet op nieuwere en geavanceerdere technologieën voor connectiviteit vooral in vergelijking met de investeringen van buurlanden. Suriname scoort 0.71 op het onderdeel 'Telecommunicatie-infrastructuur' van de e-Government Survey 2022 van de VN DESA⁵.

Er is groeiend digitaal bewustzijn in de samenleving waar te nemen welke gedreven wordt door de interesse in sociale media en online content. In Suriname is een digitale cultuur in ontwikkeling met een toenemende vraag naar digitale producten en diensten. Dit komt tot uiting in de score voor consumentenbereidheid van 70.8 uit 100 in de GSMA Mobile Connectivity Index (2022) voor Suriname. Echter, zijn nog verbeteringen nodig op het gebied van digitale geletterdheid. Suriname heeft een internet netwerk dekkingsgraad van 83.2. Investeringen zijn noodzakelijk om de kwaliteit van het netwerk te verbeteren, alsook verdere uitbreiding landelijk. Ook moet worden gewerkt aan de beveiliging en betaalbaarheid van mobiele data zodat leerlingen, studenten en onderwijsgevendende technologische ontwikkelingen optimaal kunnen benutten om leren en lesgeven te verbeteren.

1.5 Ecologische context

Verschillende factoren dragen bij aan de bijzondere kwetsbaarheid van Suriname voor de effecten van klimaatverandering. Het land is afhankelijk van fossiele brandstoffen, heeft bossen die achteruit gaan en kwetsbare ecosystemen. In het laaggelegen kustgebied is 87% van de bevolking vertegenwoordigd en daar vindt het grootste deel van de economische activiteit van het land plaats.

⁴ Sobhie, R., Gillis, M., Wallerlei, S. (2024). A deep dive into the social protection system in Suriname for children, adolescents, and adults over 2015-2023. Final Report. Suriname Planning Office and UNICEF, 2024

⁵ The Government of Suriname, National Digital Strategy, Paramaribo: Government of Suriname, 2023

Op basis van historische klimaat analyses en klimaatprojecties komt de bevinding naar voren dat Suriname heter en droger wordt, waarbij de gemiddelde, minimum- en maximumtemperaturen naar verwachting tegen het einde van de eeuw aanzienlijk zullen stijgen. De verwachting is dat de regenval gedurende alle seizoenen zal afnemen, waarbij de neerslagperioden intenser en zeldzamer zullen worden. Verder, zal de maximale windsnelheid in alle scenario's matig toenemen. Veranderende klimaatomstandigheden zullen risico's zoals zeespiegelstijging en overstromingen vergroten, wat een ernstige druk zal leggen op de infrastructuur en natuurlijke rijkdommen in Suriname. De klimaatindex per district toont aan dat Paramaribo, Sipaliwini en Wanica de districten zijn die het meeste risico lopen. In Coronie en Nickerie is het risico het minst groot. Sipaliwini en Brokopondo zijn het meest kwetsbaar vanwege hun kwetsbare landbouw- en infrastructuursectoren, terwijl Coronie het minst kwetsbare district is⁶.

Klimaat effecten hebben hun weerslag op scholen en leerprocessen. De infrastructuur van schoolgebouwen en omgeving zal steeds meer rekening moeten houden met klimaat effecten, ook het ontwikkelen van alternatieve leermogelijkheden om onderbrekingen in het onderwijsproces vanwege toenemende natuurrampen en ongunstige weersomstandigheden op te vangen.

1.6 Politiek-juridische context

Deze factor betreft onder andere huidige wetgeving, wetswijzigingen, overheidsbesluiten, subsidies, licenties, handelsbelemmeringen en -heffingen.

Op basis van het Herstel Plan 2020-2022 heeft de regering in een poging de economie te herstellen, haar subsidiebeleid aangepast zodat er niet meer geld uitgegeven wordt dan er binnenkomt. Het plan laat zien dat de subsidies te zwaar op de begroting van de staat drukken en daarom herzien moeten worden. Het aangepast beleid is gericht op het omzetten van objectsubsidie naar subjectsubsidie met het streven dat het aandeel van de subsidie teruggebracht wordt van 4,5% naar 3% van het BBP tegen 2023.

Het Surinaamse sociaal zekerheidsstelsel (SPS) bestaat uit drie categorieën: Sociale Verzekering, Sociale Bijstand en Sociale Diensten. Sociale Bijstand wordt uitgevoerd in de vorm van sociaal doel(groep) gerichte programma's voor kinderen, adolescenten, volwassenen, ouderen en kwetsbare huishoudens. De Algemene Kinderbijslag dekking is 54%, echter is het niveau hiervan ver onder de nationale armoedegrens en zelfs 5 keer lager dan US\$ 1 per dag (US\$ 5 per maand AKB voor 2023) en zijn er uitdagingen in de uitbetalingen in rurale gebieden. Daarnaast wordt de kinderbijslag die voor kinderen wordt ontvangen meestal door de ouders gebruikt om spullen voor het huishouden te kopen en niet persé voor de kinderen⁷.

De huidige geldende onderwijswetgeving dateert van de jaren zestig. Het ministerie heeft momenteel diverse onderwijs gerelateerde wetten ontwikkeld en in ontwikkeling voor indiening bij De Nationale Assemblée in lijn met de toekomstvisie voor het onderwijs in Suriname.

⁶ Rapport Staat van het Klimaat Suriname: Samenvatting voor Beleidsmakers, IDB 2021

⁷ Sobhie, R., Gillis, M., Wallerlei, S. (2024). A deep dive into the social protection system in Suriname for children, adolescents, and adults over 2015-2023. Final Report. Suriname Planning Office and UNICEF, 2024

1.7 Onderwijstrends

Het Ministerie telt 597 scholen voor het algemeen vormend en voortgezet onderwijs.

Tabel 1 Aantal scholen per district naar onderwijsniveau 2024

District	Algemeen vormend (leerjaar 1 t/m8)	Algemeen vormend (leerjaar 9 en 10) Beroeps/ algemeen vormend (leerjaar 11 en 12)	Algemeen vormend/Beroeps (leerjaar 13t/m 16)
Paramaribo	134	73	28
Wanica	61	25	13
Sipaliwini	50	13	0
Nickerie	27	13	8
Commewijne	23	10	3
Marowijne	21	6	6
Para	21	9	0
Brokopondo	18	6	0
Saramacca	14	6	3
Coronie	4	2	0
Totaal	373	163	61

*Deze telling is gebaseerd op onderwijstype en niet op gebouwen. Bron: afdeling Onderzoek en Planning van het MinOWC (jan. 2024).

Drop – out rate⁸

Tabel 2 biedt een overzicht van het drop-out percentage in het Basisonderwijs per jaar naar geslacht naar district. Van 2019 naar 2020 is er een afname in het landelijk drop-out percentage te merken van respectievelijk 12,59% naar 8,63%. Het gemiddelde van het drop-out percentage over de jaren 2019 en 2020 is voor de jongens 10,60% en voor de meisjes 10,63%. De hoogste percentages zijn waar te nemen in de drie rurale districten en Paramaribo.

Tabel 2 Basisonderwijs Drop-out

District	2019			2020		
	M	V	Totaal	M	V	Totaal
Brokopondo	11.02	13.48	12.19	13.19	12.98	13.09
Commewijne	11.00	8.20	9.66	7.43	8.50	7.96
Coronie	8.00	8.48	8.25	-2.61	8.81	3.21
Marowijne	10.75	10.94	10.84	8.66	11.09	9.81
Nickerie	6.76	8.87	7.77	6.09	5.62	5.87
Para	11.40	12.28	11.83	7.19	7.67	7.42
Paramaribo	14.60	13.63	14.14	9.63	9.30	9.47
Saramacca	13.57	10.92	12.31	5.69	3.29	4.53
Sipaliwini	16.46	15.72	16.11	9.27	10.35	9.78
Wanica	11.25	11.11	11.18	6.75	8.40	7.55
Totaal	12.81	12.35	12.59	8.39	8.90	8.63

⁸ Het drop-out percentage is het percentage leerlingen van een bepaald leerjaar dat zich niet inschrijft in het volgend schooljaar. Doorgaans wordt een leerling als drop-out gecategoriseerd als deze "wegblijft" (het leerjaar waarin de leerling zich heeft ingeschreven, niet afmaakt of zich niet herinschrijft voor het volgende schooljaar).

Op het LBO-niveau is het drop-out percentage in 2019 landelijk 44,53%, waarbij het verschil tussen jongens (45,36%) en meisjes (42,92%) minimaal is. Het drop-out percentage is in 2020 gedaald naar 38,73%.

Tabel 3 LBO drop-out percentage

District	LBO					
	2019			2020		
	M	V	Totaal	M	V	Totaal
Brokopondo	29.49	41.39	35.27	33.77	39.62	36.32
Commewijne	36.47	26.88	32.90	41.87	36.03	39.74
Coronie	37.04	47.11	42.10	57.39	44.29	52.35
Marowijne	28.07	34.38	31.31	16.22	28.05	20.78
Nickerie	22.08	24.60	22.41	39.53	38.70	39.51
Para	37.62	37.09	37.75	34.14	27.42	32.07
Paramaribo	47.00	39.98	44.43	35.30	38.30	36.73
Saramacca	25.66	24.60	25.50	31.63	28.14	30.59
Sipaliwini	27.96	34.52	30.47	41.14	53.23	45.59
Wanica	54.31	52.73	53.73	55.94	46.56	52.71
Totaal	45.36	42.92	44.53	35.89	43.64	38.73

Op MULO-niveau is in 2019 het drop-out percentage 34,90% landelijk. In 2020 is dit percentage gestegen naar 36,42%. Het percentage drop-outs van het vrouwelijk geslacht is hoger dan het mannelijk geslacht.

Tabel 4 MULO drop-out percentage

District	MULO					
	2019			2020		
	M	V	Totaal	M	V	Totaal
Brokopondo	38.84	46.84	44.29	81.93	67.34	70.93
Commewijne	26.79	28.42	29.18	40.23	26.16	30.55
Coronie	27.43	31.03	29.55	87.50	90.94	89.37
Marowijne	44.67	48.88	46.33	47.23	39.74	42.30
Nickerie	22.62	26.47	25.08	19.53	23.68	22.69
Para	34.18	36.24	35.12	36.57	35.66	35.53
Paramaribo	21.91	29.36	26.61	27.17	35.92	32.65
Saramacca	30.15	24.32	26.70	31.31	30.29	30.72
Sipaliwini	30.35	33.75	32.42	38.25	44.37	41.80
Wanica	26.43	22.66	24.31	35.17	34.41	34.85
Totaal	33.24	36.24	34.90	34.95	37.58	36.42

Zittenblijvers percentage⁹

Tabel 5 biedt een overzicht van het zittenblijvers percentage per jaar naar geslacht en district. Het jaar met het hoogste zittenblijvers percentage landelijk is 2019, met een waarde van 15,42%. De meerderheid van de zittenblijvers behoort tot de jongens (m) (gemiddeld jongens 17,30% en gemiddeld meisjes (v) 12,22%, met een verschil van 5,08 % ten opzichte van meisjes).

⁹ Het zittenblijvers percentage is het percentage leerlingen van een bepaald leerjaar dat niet is overgegaan en zich het volgend schooljaar wederom inschrijft in hetzelfde leerjaar. Deze indicator geeft aan hoeveel procent van de leerlingen niet doorstroomt naar het volgende leerjaar.

Tabel 5 Zittenblijvers Basisonderwijs

District	2019			2020		
	M	V	Totaal	M	V	Totaal
Brokopondo	27.38	19.35	23.58	24.56	17.11	21.07
Commewijne	11.22	7.55	9.47	9.09	7.01	8.07
Coronie	17.33	11.52	14.29	15.03	6.92	10.90
Marowijne	26.71	20.07	23.56	19.04	13.52	16.41
Nickerie	15.26	8.60	12.06	11.93	7.72	9.94
Para	21.77	15.99	18.90	21.51	16.68	19.13
Paramaribo	14.35	10.44	12.48	14.41	9.74	12.17
Saramacca	14.44	8.16	11.46	12.36	9.88	11.16
Sipaliwini	28.70	23.47	26.23	29.13	21.75	25.66
Wanica	17.57	13.02	15.36	17.29	10.66	14.07
Totaal	17.72	12.94	15.42	16.89	11.50	14.30

Op LBO-niveau is het zittenblijvers percentage in 2019 22,55% en in 2020 23,25%. Het hoogste percentage is in 2019 gemeten in Nickerie (36,94%) en het laagste in Sipaliwini (16,13%). In 2020 werd het hoogste percentage gemeten in Commewijne (26,92%) en het laagste in Coronie (10,70%). Het landelijk verschil in geslacht is in 2020 aanzienlijk. Hierbij is het percentage voor jongens 27,59% en voor meisjes 15,62%.

Tabel 6 Zittenblijvers LBO

District	LBO					
	2019			2020		
	M	V	Totaal	M	V	Totaal
Brokopondo	22.51	21.62	22.20	24.40	22.79	23.82
Commewijne	29.14	32.95	31.03	26.14	27.82	26.92
Coronie	15.79	18.80	16.67	11.03	10.00	10.70
Marowijne	32.08	20.45	26.80	35.09	28.57	32.61
Nickerie	35.84	38.71	36.94	18.76	17.65	18.33
Para	23.38	25.90	24.05	20.00	23.81	20.90
Paramaribo	24.08	25.98	24.84	28.61	21.40	25.71
Saramacca	24.34	21.15	23.21	23.16	20.18	22.11
Sipaliwini	16.67	14.89	16.13	17.55	12.36	15.88
Wanica	24.79	18.82	22.33	20.29	16.13	18.61
Totaal	23.08	21.77	22.55	27.59	15.62	23.25

Op het MULO-niveau is in Tabel 7 waar te nemen dat het landelijk zittenblijvers gemiddeld in 2019 12,62% is met een verschil tussen jongens (14,62%) en meisjes (11,04%). Het gemiddelde is in 2020 in zeer beperkte mate gedaald naar 12,39%.

Tabel 7 Zittenblijvers MULO

District	MULO					
	2019			2020		
	M	V	Totaal	M	V	Totaal
Brokopondo	17.19	13.79	15.16	17.28	14.32	15.52
Commewijne	19.86	11.98	14.00	0.79	11.83	8.82
Coronie	16.69	8.97	12.40	12.50	9.06	10.63
Marowijne	23.53	14.67	18.88	0.00	0.00	0.00
Nickerie	22.94	19.25	20.57	25.11	17.44	20.06

Para	18.99	14.15	16.29	15.18	10.48	12.67
Paramaribo	27.60	20.81	23.30	21.93	16.10	18.23
Saramacca	17.02	15.63	16.18	15.10	15.25	15.19
Sipaliwini	16.60	10.05	12.71	20.14	17.32	18.55
Wanica	15.24	15.93	15.64	12.41	9.45	10.65
Totaal	14.62	11.04	12.62	13.85	11.24	12.39

Out of school rate

De statistieken m.b.t. OOSC op basisniveau verschaffen informatie betreffende de omvang van de populatie die in de officiële leeftijdscategorie (6-11 jaar) zit en niet op school is ingeschreven¹⁰. Hierdoor kan er een beter, gericht en passend beleid worden uitgestippeld, zodat alle kinderen toegang hebben tot onderwijs.

In 2020 is dit percentage landelijk 6,16%, een daling ten opzichte van 2019 waarbij het percentage 7,24% was. Echter is er in 2021 een stijging te merken, waarbij dit percentage landelijk is gestegen naar 15,72%. Opmerkelijk is wel dat in 2020 en 2021 te zien is dat in de officiële basisschoolleeftijd het percentage jongens dat niet naar school gaat, lager ligt dan van de meisjes.

Tabel 8 OOSC basisonderwijs

District	Kalenderjaar								
	2019			2020			2021		
	M	V	Totaal	M	V	Totaal	M	V	Totaal
Sipaliwini	11.74	9.36	10.59	12.89	15.06	13.95	24.51	25.14	24.82
Para	17.26	13.92	15.58	15.83	13.36	14.59	20.56	16.44	18.52
Paramaribo	9.38	9.05	9.22	4.84	6.39	5.61	18.02	19.43	18.72
Brokopondo	5.84	5.24	5.55	10.82	13.68	12.24	13.15	13.35	13.25
Saramacca	2.94	5.84	4.38	7.51	12.36	9.95	11.64	11.32	11.48
Wanica	4.40	4.85	4.62	4.67	4.65	4.66	8.88	10.67	9.77
Commewijne	3.47	5.81	4.62	5.55	2.31	3.98	10.39	8.83	9.62
Marowijne	-4.14	-3.37	-3.76	-4.84	-1.77	-3.30	21.82	26.69	24.25
Nickerie	4.45	0.82	2.69	0.51	-2.07	-0.72	7.85	4.57	6.29
Coronie	9.09	-3.85	2.39	6.87	-12.20	-2.36	0.00	2.29	1.15
Totaal	7.46	7.02	7.24	5.87	6.47	6.16	15.31	16.13	15.72

Tabel 9 toont aan dat meer dan 50% van het percentage 'jonge populatie' tussen 12 – 15 jaar niet naar school gaat. De percentages waren in 2019 het hoogst in Sipaliwini (89,01%) en het laagst in Nickerie (23,36%). In 2020 was het percentage het hoogst in Sipaliwini (91,52%) en het laagst in Nickerie (26,06%).

¹⁰ Deze leeftijdsverwijzing en statistieken hebben betrekking op de context van het voormalig 8-jarig basisonderwijs.

Tabel 9 Out of School Children Rate leeftijdscategorie 12-15 jaar

District	2019			2020			2021		
	M	V	Totaal	M	V	Totaal	M	V	Totaal
Brokopondo	81.59	70.57	76.12	86.30	72.49	79.58	75.10	57.23	66.53
Commewijne	30.65	24.03	27.44	34.02	23.99	29.19	35.23	30.01	32.66
Coronie	32.26	26.51	29.55	39.76	48.39	44.32	30.67	22.99	26.54
Marowijne	64.47	52.21	58.73	64.71	59.36	62.09	76.04	67.81	71.95
Nickerie	27.28	19.21	23.36	25.83	26.29	26.06	29.21	32.16	30.68
Para	59.38	45.25	52.29	58.75	44.71	51.57	60.20	45.44	52.72
Paramaribo	33.47	26.90	30.25	30.59	24.18	27.47	43.67	37.24	40.53
Saramacca	53.20	34.68	44.26	53.69	41.05	47.46	50.27	37.38	43.85
Sipaliwini	89.99	87.98	89.01	92.99	89.90	91.52	90.90	86.87	88.92
Wanica	53.80	46.04	49.93	52.20	42.43	47.36	53.48	42.13	47.83
Totaal	47.80	40.10	44.02	47.25	39.51	43.46	52.63	44.58	48.66

Slagingspercentage

Het landelijk slagingspercentage van leerlingen in het Basisonderwijs voor het MULO was het hoogst in 2020 (74,83%) met een opmerkelijk verschil tussen jongens (33,69%) en meisjes (41,14%). Nickerie (82,63%) scoorde het hoogst en de laagste scores zitten in Sipaliwini (58,38%).

Tabel 10 Slagingspercentage Basisonderwijs voor de richting MULO

District	2019			2020		
	M	V	Total	M	V	Total
Brokopondo	12.63	30.11	42.74	24.73	37.09	61.81
Commewijne	35.07	36.14	71.21	41.07	41.56	82.63
Coronie	20.51	32.05	52.56	25.81	38.71	64.52
Marowijne	12.26	26.18	38.44	27.61	39.44	67.05
Nickerie	37.90	40.87	78.77	40.52	43.11	83.63
Para	16.38	31.48	47.86	24.80	35.07	59.87
Paramaribo	28.96	34.65	63.61	35.32	41.45	76.76
Saramacca	36.07	33.93	70.00	33.01	42.81	75.82
Sipaliwini	14.06	23.72	37.78	20.81	37.56	58.38
Wanica	27.02	34.28	61.30	35.35	42.99	78.34
Total	26.37	33.50	59.87	33.69	41.14	74.83

De slagingspercentages voor het LBO zijn in 2020 gedaald van 3,83% in 2019 naar 3,06% in 2020.

Tabel 11: Slagingspercentage Basisonderwijs voor de richting LBO

District	2019			2020		
	M	V	Total	M	V	Total
Brokopondo	2.15	2.96	5.11	3.02	2.20	5.22
Commewijne	1.23	0.46	1.68	1.30	0.81	2.11
Coronie	5.13		5.13	1.61	3.23	4.84
Marowijne	4.72	2.12	6.84	1.62	2.09	3.71
Nickerie	1.59	0.60	2.18	1.80	0.40	2.20
Para	3.13	2.42	5.56	2.05	2.21	4.27
Paramaribo	2.13	1.37	3.50	1.47	1.18	2.65
Saramacca	1.43	1.07	2.50	1.63	0.98	2.61
Sipaliwini	3.27	3.84	7.10	2.71	3.05	5.75
Wanica	2.21	1.17	3.39	1.50	1.36	2.85
Total	2.32	1.52	3.83	1.65	1.41	3.06

Het slagingspercentage van leerlingen in het VOJ-MULO onderwijs is in 2021 gestegen naar 64,98% in 2020, terwijl dat in 2019 48,59% bedroeg.

Tabel 12 Slagingspercentages VOJ- MULO

District	MULO								
	2019*			2020			2021		
	M	V	Totaal	M	V	totaal	M	V	Totaal
Brokopondo	10.37	22.96	33.33	16.15	38.51	54.66	6.13	33.13	39.26
Commewijne	19.87	38.28	58.16	30.43	46.62	77.05	32.62	42.15	74.77
Coronie	5.00	22.50	27.50	18.18	45.45	63.64	27.78	52.78	80.56
Marowijne	9.05	27.59	36.64	16.73	37.85	54.58	14.36	32.67	47.03
Nickerie	15.28	35.42	50.69	27.36	40.23	67.59	27.98	36.01	63.99
Para	10.00	30.32	40.32	19.68	42.26	61.94	21.54	35.77	57.31
Paramaribo	15.31	28.01	43.33	23.44	41.45	64.88	22.95	40.30	63.24
Saramacca	20.63	34.39	55.03	24.18	46.15	70.33	26.76	38.73	65.49
Sipaliwini	13.70	20.55	34.25	26.47	48.04	74.51	22.02	43.12	65.14
Wanica	23.86	38.11	61.97	30.16	44.41	74.57	28.59	44.69	73.28
Totaal	16.97	31.62	48.59	25.09	42.49	67.58	24.43	40.54	64.98

Het slagingspercentage van leerlingen in het VOJ-LBO onderwijs was het hoogst in 2021 (88,62%). De percentages vertonen een stijgende trend van 2019 tot en met 2021. De verschillen in geslacht zijn consistent in het voordeel van de jongens.

Tabel 13 Slagingspercentage VOJ- LBO

District	LBO								
	2019			2020			2021		
	M	V	Totaal	M	V	Totaal	M	V	Totaal
Brokopondo	26.11	19.17	45.28	32.64	23.35	56.04	36.05	24.67	60.72
Commewijne	1.66	2.96	4.61	2.84	2.16	5.00	2.83	2.64	5.47
Coronie	1.07	0.58	1.66	1.89	1.49	3.38	1.91	1.76	3.66
Marowijne	0.72	0.76	1.48	1.49	0.86	2.34	0.68	0.44	1.12
Nickerie	1.21	1.21	2.42	1.26	0.86	2.12	0.83	0.93	1.76
Para	0.04	0.36	0.40	0.41	0.36	0.77	0.34	0.73	1.07
Paramaribo	2.19	1.12	3.31	3.97	1.08	5.05	3.37	2.05	5.42
Saramacca	1.88	1.03	2.91	2.93	3.11	6.04	3.71	3.18	6.89
Sipaliwini	0.63	0.63	1.25	0.63	0.81	1.44	0.83	1.27	2.10
Wanica	0.22		0.22	0.18	0.32	0.50	0.15	0.24	0.39
Totaal	35.74	27.81	63.55	48.24	34.40	82.69	50.71	37.91	88.62

Tabel 14 Aantal studenten en docenten naar geslacht per hoger onderwijs instituut 2021¹¹

Instituut	Studenten			Docenten		
	M	V	Totaal	M	V	Totaal
IOL	288	1532	1820	16	53	69
PTC	746	502	1248	117	90	207
UNASAT	442	749	1191	45	45	90
AHKCO	63	239	302	30	34	64
LOBO	46	64	110	24	38	62
Totaal	1585	3086	4671	232	260	492

¹¹ De instituten die hun data ter beschikking hebben gesteld aan de afdeling Onderzoek en Planning zijn meegenomen in deze publicatie.

2 Visie en Ambities

Het Surinaams onderwijssysteem ondergaat een transformatie, waarvoor een inspirerende visie voor het onderwijs, de kernwaarden, beleidsdomeinen en doelen zijn ontwikkeld.

2.1 Visie, missie en kernwaarden

Visie

Onderwijs dat inclusief is, gericht op kwaliteit, toegankelijkheid bevordert, eerlijke kansen biedt, technologisch gedreven is en zich richt op de ontwikkeling van goede en productieve burgers.

Missie

Het transformeren van het onderwijssysteem gericht op duurzaamheid, competentieontwikkeling en efficiëntie in het ondersteunen van leerlingen en studenten (ongeacht hun individuele en familie karakteristieken) om hun competenties tot ontwikkeling te brengen welke kunnen bijdragen aan de nationale ontwikkeling van het land door het aanbieden van een uitdagende en veilige leeromgeving in geheel Suriname waarbij zij:

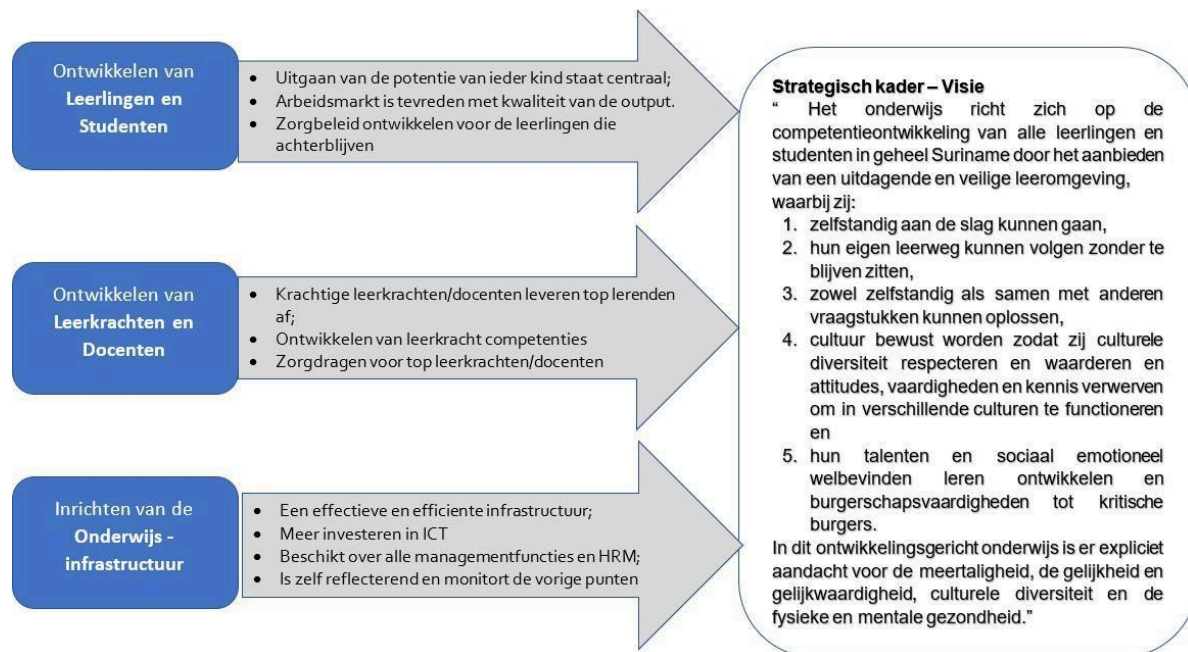
1. zelfstandig aan de slag kunnen gaan;
2. hun eigen leerweg kunnen volgen zonder onnodige onderbrekingen;
3. zowel zelfstandig als samen met anderen vraagstukken kunnen oplossen;
4. cultuur bewust worden zodat zij interculturele diversiteit respecteren en waarderen en attitudes, vaardigheden en kennis verwerven om in verschillende culturen te functioneren; en
5. hun talenten en sociaal emotioneel welbevinden ontwikkelen en burgerschapsvaardigheden tot kritische burgers.

Gelet op de nieuwe onderwijsvisie is er gekozen voor een aanpak gericht op Child Centered Education (Ontwikkelingsgericht Onderwijs (OGO)) om invulling daaraan te geven. In dit ontwikkelingsgericht onderwijs is er expliciet aandacht voor meertaligheid, gelijkheid en gelijkwaardigheid, culturele diversiteit en fysieke en mentale gezondheid. Met Ontwikkelingsgericht Onderwijs wordt gestreefd naar een transitie van traditioneel onderwijs naar ontwikkelingsgericht onderwijs met de nadruk op het ontwikkelen van relevante vaardigheden voor de arbeidsmarkt.

De kernfuncties bij OGO zijn:

- Ontwikkelen van **Leerlingen en Studenten**;
- Ontwikkelen van **Leerkrachten en Docenten** en het
- Inrichten van de **Onderwijsinfrastructuur en Bestuurlijke structuren** (inclusief schoolleiders, directeuren en de inhoudelijke revisie van het onderwijs).

Figuur 4 Ontwikkelingsgericht Onderwijs

Kernwaarden

De leidende principes die alle onderwijs beslissingen zullen aansturen zijn: (1) inclusiviteit, (2) excellentie, (3) innovatie, (4) culturele relevantie en (5) kwaliteit.

1. Inclusiviteit

We zorgen ervoor dat alle leerlingen/studenten, ongeacht hun achtergrond, vaardigheden of behoeften, gelijke toegang hebben tot kwalitatief hoogstaand onderwijs en zich volledig kunnen ontplooiën.

2. Excellentie

We streven naar uitmuntendheid in het onderwijs door hoge verwachtingen te stellen voor alle leerlingen en hen uit te dagen om hun volledige potentieel te bereiken.

3. Innovatie

We omarmen innovatie in het onderwijs door nieuwe technologieën, pedagogische benaderingen en leermiddelen in te zetten om het leren te verbeteren.

4. Culturele Relevantie

We erkennen en waarderen de culturele diversiteit van onze leerlingen en streven ernaar om het onderwijs relevant en betekenisvol te maken voor hun leven en ervaringen.

5. Kwaliteit

We streven naar voortdurende verbetering van de kwaliteit van het onderwijs door middel van regelmatige evaluatie, feedback en aanpassing.

Het onderwijsbeleid voor de komende periode is opgedeeld in zes (6) beleidsdomeinen en 18 beleidsprioriteiten, waarbij zes (6) cross-cutting thema's integraal verweven zijn.

Figuur 5 Beleidsraamwerk nationaal onderwijsbeleid

Visie	Naar krachtig en eigentijds onderwijs voor elk kind.	Onderwijs dat inclusief is, gericht op kwaliteit, toegankelijkheid bevordert, eerlijke kansen biedt, technologisch gedreven is en zich richt op de ontwikkeling van goede en productieve burgers.	
Doel van het beleidsplan	Het consolideren van succesvolle hervormingen uit de afgelopen periode, het bijstellen, weerbaar maken, vergroten en verruimen van het onderwijssysteem voor de toekomst zodat elk Surinaams kind krachtig eigentijds onderwijs kan genieten en nieuwe burgers in de wereld worden gebracht die zijn toegerust met alles wat nodig is om de weg te kennen in de wereld en te kunnen handelen in de wereld van morgen.		
Beleidsdomeinen	Hervorming van het onderwijssysteem	Transformatie & Kwaliteit van Lesgeven en Leren	Optimaliseren van menselijk kapitaal
Beleidsprioriteiten	Curriculumvernieuwing	Professionele Ontwikkeling	Werving en Selectie
	Onderwijsstructuur en wetgeving	Leeromgeving	Loopbaanbeleid
	Evaluatie en assessment	Ouderbetrokkenheid	Leiderschap in het Onderwijs
Beleidsdomeinen	Kunst en cultuur	Governance en Institutionele Versterking	Implementatie, Monitoring en Evaluatie
Beleidsprioriteiten	Cultureel Onderwijs	Governance Structuur	Implementatieplan
	Interculturele skills bevordering	Institutionele Capaciteit	Monitoring en Evaluatiesysteem
	Cultureel Erfgoed	Samenwerking en Partnerschappen	Financiering
Cross-cutting domeinen	Technologie-integratie	Gender transformerend onderwijs Life skills	
	Inclusief onderwijs	Onderwijs rurale gebieden	Studentenwelzijn
Kernwaarden	Inclusiviteit	Culturele Relevantie	Innovatie
	Excellentie	Kwaliteit	

2.2 Beleidsdomeinen en beleidsdoelen

Er zijn concrete en meetbare doelen geformuleerd voor de komende periode die zijn gericht op verbetering van leerresultaten, vermindering van ongelijkheid en versterking van het onderwijssysteem.

Het overkoepelend beleidsdoel voor deze beleidsperiode

Het consolideren van succesvolle hervormingen uit de afgelopen periode, het bijstellen, weerbaar maken, vergroten en verruimen van het onderwijssysteem voor de toekomst zodat elk Surinaams kind krachtig eigentijds onderwijs kan genieten en nieuwe burgers in de wereld worden gebracht die zijn toegerust met alles wat nodig is om de weg te kennen in de wereld en te kunnen handelen in de wereld van morgen.

Hierbij wordt keken naar verandering op:

- het niveau van het *stelsel* als geheel;
- het niveau van de *uitvoering* van het onderwijs;
- het niveau van de *inhoud* van het onderwijs; en
- het niveau van de *randvoorwaarden* en *ondersteunende* diensten.

Om het centrale beleidsdoel te behalen, zijn er specifieke beleidsdoelen geformuleerd die vervolgens verder in operationele beleidsdoelen zijn uitgewerkt.

Specifieke Beleidsdoelen

1. Het vergroten van de toegang tot alle niveaus van het onderwijs, van de voorschoolse opvang tot aan de universiteit;
2. Het verminderen van gender, rurale/urbane en sociaal-economische ongelijkheden in onderwijs;
3. Het verbeteren van de kwaliteit van onderwijs op alle niveaus van het onderwijssysteem;
4. Het in overeenstemming brengen van het onderwijssysteem met de nationale behoeften van de Surinaamse samenleving en arbeidsmarkt;
5. Het versterken van management, monitoring en verantwoording van het onderwijssysteem en de ontwikkeling van onderwijs support systemen en services.

Beleidsdomeinen

Door te investeren in leiderschap, digitalisering, gepersonaliseerd leren en competentiegericht onderwijs, kunnen we het Surinaamse onderwijs transformeren naar een systeem dat leerlingen/studenten voorbereidt op een succesvolle toekomst. Dit vereist een gezamenlijke inspanning van overheid, leerkrachten, docenten, ouders en de samenleving als geheel. Samen kunnen we ervoor zorgen dat alle leerlingen/ studenten in Suriname de kans krijgen om hun volledige potentieel te bereiken. Voor de komende beleidsperiode zullen de volgende zes (6) domeingebieden als leidraad dienen. De integratie van specifiek beleid en programma's voor onderwijs in het binnenland in alle beleidsdomeinen, gericht op het verbeteren van de toegankelijkheid, kwaliteit en relevantie van het onderwijs voor leerlingen in deze gebieden geniet hoge prioriteit. Het voornaamste doel van rurale ontwikkeling is het duurzaam ontwikkelen van gemeenschappen in rurale gebieden, waarbij de kwaliteit van het leven van de burgers substantieel wordt verbeterd, alsmede de waarborging van hun welvaart en welzijn.

Hervorming van het Onderwijssysteem

Beleidsdoel: Het hervormen van het onderwijssysteem richt zich op het optimaliseren van de onderwijsstructuur om te voorzien in leertrajecten die aansluiten bij de behoeften van studenten en de maatschappij, het voorzien in een daarop aansluitend modern en toekomstgericht onderwijscurriculum op alle niveaus en bijbehorende assessmentvormen, welke ondersteund worden door een vernieuwde set van onderwijs wet- en regelgeving.

Transformatie & Kwaliteit van Lesgeven en Leren

Beleidsdoel: Het professionaliseren van leraren en schoolmanagers in lijn met onderwijsvernieuwing, het zorgdragen voor een bevorderlijke inclusieve leeromgeving met aandacht voor zorg op scholen aangepast aan de unieke context van elke school en versterken ouder/gemeenschapsbetrokkenheid bij onderwijsvernieuwing, besluitvorming en ontwikkeling van studenten.

Optimaliseren Menselijk Kapitaal

Beleidsdoel: Het ontwikkelen van Human Resource systemen voor het aantrekken en behouden van een optimale personeelsbezetting in kwantitatieve en kwalitatieve zin en het ontwikkelen van leiderschap voor het effectief uitvoeren van vernieuwingsprocessen.

Kunst en Cultuur

Beleidsdoel: Het verder integreren van kunst, cultuur en cultureel erfgoed in het curriculum op alle onderwijsniveaus, beschermen en behouden van het Surinaams cultureel erfgoed en bevorderen van respect voor diversiteit en interculturele competenties waardoor studenten de vaardigheden aanleren om effectief te communiceren, samen te werken en om te gaan met mensen uit verschillende culturen om interculturele situaties succesvol te navigeren en te begrijpen.

Governance en Institutionele Versterking

Beleidsdoel: Het versterken van principes van goed bestuur gericht op sturen, beheersen, toezicht houden en verantwoording afleggen en bewaken van de onderlinge samenhang, tevens zal het ministerie inzetten op institutionele versterking om de randvoorwaarden voor beleidsimplementatie te verbeteren voor kwalitatief onderwijs.

Implementatie, Monitoring en Evaluatie

Beleidsdoel: Het ontwikkelen van implementatieplannen, inclusief investerings- en financieringsplannen afgeleid van het beleidsplan voor de directoraten en tot op schoolniveau, met bijbehorend mechanisme voor monitoring, datacollectie en evaluatie voor bijsturing van de planning.

2.3 Cross-cutting domeinen

Door alle beleidsdomeinen heen worden 5 cross-cutting thema's geïntegreerd.

Technologie-integratie: Het belang van innovatie en het gebruik van technologie is essentieel voor het realiseren van een modern, kwaliteitsgericht en effectief onderwijssysteem. Technologie moet worden geïntegreerd in alle domeinen om inhoud te geven aan onderwijsinnovaties met gebruikmaking van technologie voor het transformeren van lesgeven, overdracht van kennis, leren en besluitvormingsprocessen.

De Surinaamse Nationale Opleidings Autoriteit is bezig met het ontwikkelen van een nationaal kwalificatiekader samen met de grootste werkgevers- en werknemersorganisaties van het land. De regering neemt ook belangrijke stappen om de inspanningen te bevorderen. Er is een nationaal kwalificatiekader voor Technisch en Beroepsonderwijs (TVET) opgezet om de inspanningen voor capaciteitsopbouw op het gebied van vaardigheden af te stemmen op de prioriteiten van het land op het gebied van wetenschap, technologie, techniek, wiskunde en economie - en om een kerngroep van digitale specialisten te ontwikkelen die als speerpunt kunnen fungeren voor innovatie in verschillende industrieën. Bredere hervormingen van het onderwijssysteem zijn ook gepland, inclusief het overwegen van de rol van digitale technologie bij het meten van nationale onderwijsresultaten - en het focussen op het ontwikkelen van de digitale geletterdheid van leraren en opvoeders. Het Ministerie werkt ook samen met de private sector om technische beroepsopleidingsprogramma's af te stemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt en om technische opleidingsprogramma's aan te bieden in samenwerking met internationale partners. Mogelijkheden om meer geavanceerde technische en digitale opleidingsmogelijkheden te bieden zullen ook belangrijk blijken te zijn. Het waarborgen van hybride en afstandsonderwijs in Suriname vereist:

- De beschikbaarheid van leermaterialen van hoge kwaliteit - inclusief boeken, bronnen, platforms, cursussen en accreditatie in onze lokale talen;
- Toegang tot apparaten, apparatuur en geschikte faciliteiten, zoals smartphones, en financiering voor apparaten en apparatuur (evenals het garanderen van betaalbare connectiviteit voor onze studenten) - inclusief samenwerking met de private sector;
- Het versterken van ons menselijk kapitaal - van het vergroten van de vaardigheden van leerkrachten tot het ondersteunen van verbeteringen in digitale en functionele geletterdheid onder onze bevolking;
- Het verbeteren van de onderliggende infrastructuur, inclusief het bieden van toegankelijk en betaalbaar internet en betaalbare en betrouwbare elektriciteit (en het benutten van lokale infrastructuur, inclusief datacenters).

Gender transformerend onderwijs: Gender transformerend onderwijs zal zich richten op het creëren van een inclusieve leeromgeving waar traditionele genderrollen en -stereotypen worden uitgedaagd, met als doel gelijkheid en respect voor alle genderidentiteiten te bevorderen. Deze vorm van onderwijs bevordert kritische denkvaardigheden en sociale rechtvaardigheid door diversiteit te omarmen en discriminatie te bestrijden.

Inclusiever onderwijs: Implementatie van inclusiever onderwijsbeleid en -praktijken, om ervoor te zorgen dat alle leerlingen, ongeacht hun achtergrond of beperkingen, volwaardig kunnen deelnemen aan het onderwijs en hun potentieel kunnen bereiken.

Life skills: Deze skills zijn de essentiële vaardigheden die mensen helpen effectief om te gaan met de uitdagingen en eisen van het dagelijks leven.

Studentenwelzijn: Studentenwelzijn draait om het bevorderen van de fysieke, mentale en emotionele gezondheid van studenten in het algemeen en specifieke aandachtsgroepen in het bijzonder om hun academische en persoonlijke succes te verweven.

Onderwijs rurale gebieden: De integratie van specifiek beleid en programma's voor onderwijs in het binnenland in alle beleidsdomeinen, gericht op het verbeteren van de toegankelijkheid, kwaliteit, en relevantie van het onderwijs voor leerlingen in deze gebieden geniet hoge prioriteit. Het voornaamste doel van rurale ontwikkeling is het duurzaam ontwikkelen van gemeenschappen in rurale gebieden, waarbij de kwaliteit van het leven van de burgers substantieel wordt verbeterd, alsmede de waarborging van hun welvaart en welzijn¹².

¹² Nationaal Jaarplan 2021

3 Hervorming van het Onderwijssysteem

De hervorming van het onderwijssysteem is een proces dat zich richt op veranderingen om het onderwijs effectiever, inclusiever, relevanter en beter afgestemd op de behoeften van studenten en de maatschappij te maken, zodat studenten goed voorbereid worden op uitdagingen en kansen. Door gebruik te maken van adaptieve technologieën en flexibele leertrajecten kunnen we ervoor zorgen dat alle leerlingen en studenten hun volledige potentieel kunnen bereiken.

Er zijn verschillende benaderingen die de aanpak van onderwijsvernieuwingen in scholen belichten, waarbij de gedachte is dat scholen non-rationele organisaties zijn. Ze berusten op de aanname dat allerlei veranderingen binnen en buiten de schoolorganisaties invloed hebben op een veranderingsproces. De lokale situatie is van belang alsook mogelijkheden van de schoolorganisatie om te veranderen. Procedures en activiteiten staan niet van tevoren vast, maar worden aangepast aan de lokale omstandigheden. Vandaar dat men onderscheid maakt tussen planmatige en minder planmatige benaderingen:

1. Een sterk planmatige benadering (kenmerkend van deze benadering is het gebruik van een top-down strategie, waarbij handelen sterk wordt geleid door doelen, die van bovenaf, bijvoorbeeld door externe deskundigen of de donor, zijn vastgesteld);
2. Een systematische benadering (minder sterk planmatig karakter van de benadering zorgt ervoor dat er meer ruimte is voor autonoom handelen van de betrokkenen. Veel waarde wordt gehecht aan interne en externe sturing, coördinatie en proces- en productgerichte aanpak);
3. Een ontwikkelingsbenadering (het veranderingsproces wordt gezien als een leerproces. Het vermogen tot veranderen wordt gezien als een leerproces);
4. Een incrementele benadering (een proces waarbij autoriteiten, bijvoorbeeld de overheid, een innovatieplan, doel of thema neerleggen bij de uitvoerders. Er worden geen specifieke doelen, middelen of activiteiten voorgeschreven. De invulling van een vernieuwingsproces is onderwerp van nader overleg. Innoveren is een proces dat zich stap voor stap ontwikkelt waarbij men zich richt op de problemen, zoals die zich voordoen).

Beleidsdoel

Het hervormen van het onderwijssysteem richt zich op het optimaliseren van de onderwijsstructuur om te voorzien in leertrajecten die aansluiten bij de behoeften van studenten en de maatschappij, het voorzien in een daarop aansluitend modern en toekomstgericht onderwijscurriculum op alle niveaus, en bijbehorende assessmentvormen, welke ondersteund worden door een vernieuwde set van onderwijs wet- en regelgeving.

3.1 Curriculumvernieuwing

Beleidsdoel

Ontwikkelen van een modern, relevant en toekomstgericht curriculum voor alle onderwijsniveaus, met aandacht voor een nauwe aansluiting tussen niveaus, leerroutes, 21e-eeuwse vaardigheden, duurzaamheid, gender transformerend onderwijs en kunst en cultureel erfgoed.

Curriculumvernieuwingen zijn gericht op het implementeren van een flexibel curriculum dat inspeelt op de dynamische behoeften van de (culturele) samenleving en de arbeidsmarkt. Dit vereist regelmatige evaluatie en aanpassing, met aandacht voor opkomende disciplines en technologieën. Tevens het aanbieden van curriculum op maat voor de diverse doelgroepen z.a. volwassenen en mensen met een beperking en bovenal dient het curriculum gebied-, context- en schoolgebonden te zijn, waarbij rekening wordt gehouden met meertaligheid binnen het onderwijs. Ontwikkeling van digitale leermiddelen voor online platforms die aansluiten bij de Surinaamse context en het Surinaams curriculum.

Belangrijke aspecten die worden meegenomen in de hervorming zijn onder andere de vernieuwing van het curriculum, waarbij het concept van Science, Technology, Reading, Engineering, Arts and Mathematics (STREAM) wordt toegepast en kunst- en cultuureducatie meer aandacht krijgt. Door hervorming van het nationaal curriculum worden de studenten in staat gesteld kennis, vaardigheden en houdingen te verwerven die nodig zijn voor hun persoonlijke ontwikkeling en ontwikkeling van de natie.

Elk kind is uniek en heeft zijn eigen leerstijl, tempo en interesses. Door gepersonaliseerd leren toe te passen, kunnen we onderwijs op maat bieden dat aansluit bij de individuele behoeften van elke leerling en student. Dit betekent dat leerlingen en studenten zelf meer zeggenschap krijgen over hun leerproces en dat leerkrachten fungeren als coaches en begeleiders.

Er zijn reeds vernieuwingen gepleegd in het curriculum en deze zullen voortgezet worden. In het Basic Education Improvement Programma (BEIP 1 en 2) gefinancierd door de IDB is gezorgd voor het ontwikkelen van een nieuw curriculum voor het basisonderwijs. Vervolgens wordt in het programma Consolidating Access to Inclusive Education, periode 2022- 2027, gewerkt aan het ontwikkelen van een nieuw curriculum voor de leerjaren 9 - 12. Het proces van curriculumvernieuwing zal tevens op verdere onderwijsniveaus tot het Hoger Onderwijs niveau worden voortgezet, waarbij getracht wordt een actueel en relevant curriculum aan te bieden dat aansluit op de behoeften van de arbeidsmarkt en maatschappelijke ontwikkelingen. De duurzame ontwikkeling en innovatie van leermaterialen op alle onderwijsniveaus zal gecontinueerd worden. In het beroepsonderwijs zijn onderwijsgevenden ook getraind om CBET en ICT tools te incorporeren in het lesplan.

Tabel 15 Beleidskader curriculumontwikkeling

Beleidsdoel Curriculumvernieuwing	Beleidsdoelstellingen
Ontwikkelen van een modern, relevant en toekomstgericht curriculum voor alle onderwijsniveaus, met aandacht voor een nauwe aansluiting tussen niveaus, leerroutes, 21e-eeuwse vaardigheden, duurzaamheid, gender transformerend onderwijs en kunst en cultureel erfgoed.	Curriculumvernieuwing in het basisonderwijs met nadruk op leerjaar 9 en 10, integratie van Basic Life Skills, meertaligheid, speciaal onderwijs en maatwerk voor rurale context, inclusief digitale content.
	Vernieuwen van het curriculum op voortgezet onderwijsniveau, met aandacht voor integratie van Basic Life Skills, meertaligheid, programma's voor Tweedekansonderwijs voor studenten die zijn uitgevallen, speciaal onderwijs en maatwerk voor rurale context, inclusief digitale content.
	Technische ondersteuning bieden bij curriculumhervormingen voor vroege stimulatie en leren, met aandacht voor een aangepast aanbod naar woongebieden om de toegankelijkheid tot kwalitatieve diensten voor vroege stimulatie en leren te verbeteren en daarmee de schoolrijpheid van kinderen.
	Curriculumvernieuwing van het beroepsonderwijs op alle niveaus op basis van op de markt afgestemde beroepsprofielen, standaarden en het Labour Market Information System voor het afleveren van competente beroepsgeoriënteerde wereldburgers met verschillende uitstroomniveaus conform de internationale standaarden.
	Ontwikkelen van een passend aanbod (curriculum) voor het Hoger Onderwijs voor het leveren van kwaliteitsprogramma's en onderzoek dat past binnen het kader van de verdien capaciteit van de specifieke sectoren op basis van de nationale behoeften van de Surinaamse economie.
	Curriculumvernieuwing van de pedagogische instituten voor de aflevering van de toekomstige leerkrachten welke over de competenties beschikken die aansluiten bij de vernieuwingen in het onderwijs.

3.2 Onderwijsstructuur en wetgeving

Beleidsdoel

Evalueren en optimaliseren van de huidige onderwijsstructuur, met mogelijke aanpassingen aan de duur van de leerjaren, de overgang tussen niveaus, en de differentiatie van leertrajecten en het vernieuwen van de onderwijswet- en regelgeving.

Het is nu tijd dat Suriname een flexibel onderwijssysteem krijgt, een systeem dat past in een samenleving die Suriname wil vormen met een eigen culturele en taalkundige diversiteit, sociale en economische uitdagingen en strategische positionering ten opzichte van de rest van de wereld. Kortom, een systeem dat past in het Suriname van nu. Een systeem dat past bij de uitdagingen waar Suriname voor staat en dat Suriname vooruit weet te helpen in zijn positie in de wereld.

De hervormingen van de onderwijsstructuur, gericht op de uitbreiding van het primair onderwijs met 2 leerjaren en herdefiniëren van de daarop aansluitende leertrajecten, zullen geëvalueerd worden. Er zal een optimalisatie van de huidige onderwijsstructuur plaatsvinden met mogelijke aanpassingen aan de duur van de leerjaren, de overgang tussen niveaus, en de differentiatie van leertrajecten.

Tabel 16 Beleidskader Onderwijsstructuur en wetgeving

Beleidsdoel Onderwijsstructuur en wetgeving	Beleidsdoelstellingen
Evalueren en optimaliseren van de huidige onderwijsstructuur, met mogelijke aanpassingen aan de duur van de leerjaren, de overgang tussen niveaus, en de differentiatie van leertrajecten en het vernieuwen van de onderwijs wet- en regelgeving.	Evalueren en aanpassen van de onderwijsstructuur voor het optimaliseren van individuele leerroutes (inclusief herintegratie) voor leerlingen ter verbetering van de leerresultaten van basis- tot tertiair onderwijs afgestemd op leerbehoeften, de arbeidsmarkt en met aandacht voor kansen voor studenten die zijn uitgevallen, personen die nooit onderwijs hebben genoten en zij die leven met een beperking.
	Het ontwikkelen van wetgeving voor het primair, secundair en tertiair onderwijs en het inspectieapparaat.

3.3 Evaluatie en Assessment

Beleidsdoel

Implementatie van een effectief systeem voor evaluatie en assessment, dat zowel formatieve als summatieve beoordeling omvat en dat gericht is op het meten van leerlingprestaties, het identificeren van leerbehoeften en het verbeteren van de onderwijskwaliteit.

In samenhang met de curriculumvernieuwingen zal ingezet worden op het ontwikkelen en bijstellen van de evaluatie en assessment richtlijnen. Het creëren van de optimale constructieve afstemming, waarbij leeractiviteiten en toetsing nauwkeurig afgestemd worden op de leerdoelen is essentieel voor de ontwikkeling van leerlingen en studenten en de kwaliteitsbewaking van het uiteindelijke diploma dat afgegeven wordt. Hiervoor zal ingezet worden op een nauwe afstemming tussen curriculumontwikkeling en toetsontwikkelaars, uitvoerders en bewakers afgestemd op de onderwijsvisie.

Toetsing en beoordeling zal worden ingezet rekening houdend met diverse belanghebbenden. Het moet de leerlingen/studenten, ouders en verzorgers een beeld geven van de leerprestaties en ontwikkeling; leerkrachten en docenten input bieden om hun onderwijs te optimaliseren en de begeleiding van leerlingen te verbeteren; schoolleiders inzicht geven in de prestatie van hun school en bijsturen op school- en klasniveau om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren; het ministerie een instrument bieden voor het bijstellen van het beleid, mede op basis van verdiepende analyses door onderzoekers.

Het ministerie zal een flexibele en diverse aanpak van toetsing binnen het onderwijs bevorderen, gericht op het meten en bevorderen van leeruitkomsten en competenties op verschillende niveaus en in verschillende fasen van het onderwijs. De aandacht zal uitgaan naar:

Formatieve toetsing. Hiermee krijgen leerlingen inzicht in hun eigen leerproces. Ze krijgen feedback over wat ze wel of niet beheersen en kunnen zo gericht werken aan hun ontwikkeling en leerdoelen. Middels peilingstoetsen in specifieke leerjaren kan een beeld verkregen worden op het ontwikkelingsniveau van leerlingen/studenten om te kunnen bijsturen.

Summatieve toetsing: Deze vorm van toetsing dient om vast te stellen of leerlingen bepaalde kennis of vaardigheden hebben verworven. De resultaten bepalen op welk niveau een leerling zich bevindt en of ze kunnen overgaan naar een volgend leerjaar. In een nauwe samenwerking tussen curriculumontwikkeling en het Examenbureau zullen summatieve toetsen afgestemd worden op ontwikkelingen in het onderwijs.

Toetsvormen. Er zal aandacht zijn voor flexibiliteit en gecombineerde toetsvormen. Toetsvormen kunnen verschillen afhankelijk van het type onderwijs, het onderwijsniveau en momenten van afname. Diverse toetsmethoden zullen worden aangepast op basis van gewenste leerresultaten, een ontwikkelingsgericht curriculum en de behoefte aan flexibiliteit in de momenten waarop de toetsing plaatsvindt. Hiermee wordt beoogd een zo holistisch mogelijk beeld te krijgen over de ontwikkeling van leerlingen/studenten.

Beoordeling. Interpretaties van toetsresultaten bepalen bevordering naar hogere niveaus op basis van cijfers en voortgangsrapportages, waarbij zowel een analytische als holistische kijk

doorslaggevend zijn en assessment procedures plaatsvinden op basis van vier pijlers: onderwijsgeschiedenis, resultaten van schriftelijk en praktijkexamen en het studieprofiel van de leerling.

Tabel 17 Beleidskader Evaluatie en Assessment

Beleidsdoel Evaluatie en Assessment	Beleidsdoelstellingen
Implementatie van een effectief systeem voor evaluatie en assessment, dat zowel formatieve als summatieve beoordeling omvat, en dat gericht is op het meten van leerlingprestaties, het identificeren van leerbehoeften en het verbeteren van de onderwijskwaliteit.	Ontwikkelen van een kwaliteitsbeoordeling systeem voor beoordeling en examinering dat gekoppeld is aan het nationaal curriculum en dat data genereert voor verbetering voor doceren en leren.
	Ontwikkelen van nieuwe beoordelingsmethoden die zich richten op het meten van competenties in plaats van alleen kennis.

4 Transformatie & Kwaliteit van Lesgeven en

Leren

Professionalisering van leraren is de sleutel tot succesvolle onderwijsvernieuwing. Daarom is het van essentieel belang dat we investeren in hun professionele ontwikkeling. Leraren moeten worden ondersteund en opgeleid om nieuwe onderwijsmethoden toe te passen zoals gepersonaliseerd leren, competentiegericht onderwijs en technologische-integratie.

Een bevorderlijke leeromgeving die inclusief is en waar alle leerlingen/studenten, ongeacht hun achtergrond of capaciteiten, zich gewaardeerd en ondersteund voelen is essentieel voor de ontwikkeling van deze leerlingen/studenten. Het zorgaanbod voor leerlingen/studenten en schoolteams op school moet rekening houden met de specifieke context van de school zoals de sociaaleconomische achtergrond van de leerlingen/studenten, de culturele diversiteit en de beschikbare middelen.

Ouders/verzorgers spelen een belangrijke rol in het ondersteunen van hun kinderen bij het leren en het stimuleren van hun betrokkenheid bij het onderwijs. Zij moeten worden geïnformeerd over de onderwijsvernieuwing en als partners worden betrokken bij de besluitvorming op schoolniveau.

Beleidsdoel

Het (collectief) professionaliseren van leraren en schoolmanagers in lijn met onderwijsvernieuwing, het zorgdragen voor een bevorderlijke inclusieve leeromgeving met aandacht voor zorg op scholen aangepast aan de unieke context van elke school en versterken ouder/gemeenschapsbetrokkenheid bij onderwijsvernieuwing, besluitvorming en ontwikkeling van studenten.

4.1 Professionele Ontwikkeling Schoolleiders en Leerkrachten

Beleidsdoel

Ontwikkeling en implementatie van een uitgebreid programma voor collectieve, professionele ontwikkeling van leerkrachten gericht op het verbeteren van pedagogische vaardigheden, vakkennis en het gebruik van innovatieve onderwijsmethoden.

Het doel is het verbeteren en ontwikkelen van de kwaliteit van het onderwijs door middel van het verbeteren en ontwikkelen van onderwijsprocessen en leergebieden. Voorts zullen schoolleiders en leerkrachten geprofessionaliseerd worden in de didactiek en de methodiek van de nieuwe leergebieden waarbij aandacht is voor teamleren zodat schoolbrede ontwikkelingen in gang gezet kunnen worden. Ook zullen de nucleus centra effectief ingezet worden om de onderwijsgeevenden die tewerkgesteld zijn in het binnenland te trainen. Er zal aandacht uitgaan naar het trainen van leerkrachten/docenten in het gebruik van digitale technologieën voor lesgeven en leren, en het opzetten van een educatie en kennis platform voor onderwijsgeevenden.

Ook zal aandacht zijn voor het stimuleren van innovatieve toepassingen van technologie in het onderwijs, zoals gepersonaliseerd leren en gamificatie, door:

- Inzet van adaptieve technologieën die leerlingen gerichte feedback en ondersteuning bieden;
- Training van docenten in het begeleiden van leerlingen/studenten in een gepersonaliseerde leeromgeving;
- Training van leerkrachten/docenten in het toepassen van competentiegericht onderwijs in de klas.
- Trainingen van teams (incl. hun leiders) ter bevordering van teamleren en samenwerking voor schoolbrede afstemmingen van innovaties.

Het onderwijsbeleid moet hoge prioriteit geven aan de doelgroep leerkrachten/docenten. Leraren dienen niet alleen experts te zijn op een leerdomein of vakgebied, maar dienen ook te beschikken over geavanceerde ontwerpvaardigheden, onderzoeksvaardigheden, innovatievaardigheden en samenwerkingscompetenties. De lerarenopleidingen staan niet alleen voor de opgave het initiële onderwijs te vernieuwen, maar ook om een stevige impuls te geven aan de systematische verdere professionalisering van leraren tijdens de gehele beroepsloopbaan. Dit eist van leraren wendbaarheid, de bereidheid tot samenwerking, hoge intellectuele aspiratie, een op innovatie gerichte beroepshouding en creativiteit met oog voor hun leerlingen/studenten. In vele landen worden de kwalificatie-eisen voor een leraar opgehoogd tot een mastergraad en wordt geëxperimenteerd met professional doctorates.

Het nieuwe beroepsprofiel van de leerkrachten

Creativiteit heeft te maken met het openstaan voor verschillende perspectieven waardoor nieuwe ontwikkelingen kunnen ontstaan, samenwerking tussen verschillende disciplines en gezamenlijke (nieuwe) kennisontwikkeling.

Specifiek nationaal onderzoek naar succes en falen van onderwijsinnovaties in het Surinaams onderwijs is schaars. Wel valt veel te lezen in dossiers van donoren (bilateraal en multilateraal) dat er veel stagnaties zijn op het vlak van communicatie, deskundigheid, uitvoeringscapaciteit en institutionele zwaktes van het ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur. De implementatie van deze grootschalige vernieuwingen verloopt moeizaam op het niveau van de scholen, want dit stelt nieuwe eisen aan zowel schoolleiders als de leerkrachten (van den Berg, 1999).

Gepassioneerde leraren blijven zichzelf voortdurend ontwikkelen, staan open voor nieuwe inzichten en innovaties. Praktijkgericht onderzoek, onderwijsinnovaties en innovatienetwerken kunnen ze instrumenten bieden om zich voortdurend te professionaliseren. Via kennisdeling kunnen leraren van elkaar leren en zo vooruitgang boeken. Het uitwisselen van innovatieve en goed werkende praktijken evenals het delen van het ruim aanbod van leermiddelen vanuit uiteenlopende organisaties zijn hier voorbeelden van. Open staan voor en zicht krijgen op vele goede praktijken is hierbij belangrijk. Goede communicatie moet ervoor zorgen dat deze praktijken beter bekend worden en verspreid raken. Op die manier werken we aan het beeld van de leraar als maatschappelijk gewaardeerde professional. (Dr. Henry Ravindredath Ori, 2021, p28)

Docentprofessionalisering houdt in het vaststellen en handhaven van kwalificaties en normen voor leraren op alle niveaus. Professionalisering van docenten door continue training en ontwikkeling. Programma's voor de leraren die gericht zijn op actuele onderwijstrends, meertaligheid, digitale

pedagogie, en intercultureel begrip, om ervoor te zorgen dat docenten goed zijn uitgerust voor hun rol als educatieve leiders, waarbij ook aandacht is voor partnerschap, samenwerking en dialoog.

Tabel 18 Beleidskader Professionele Ontwikkeling van schoolleiders en leerkrachten

Beleidsdoel Professionele Ontwikkeling Leerkrachten	Beleidsdoelstellingen
Ontwikkelen en implementeren van een uitgebreid programma voor professionele ontwikkeling van leerkrachten, gericht op het verbeteren van pedagogische vaardigheden, vakkennis, en het gebruik van innovatieve onderwijsmethoden.	Transformatie van de lerarenopleidingen in (digitale) professionalisering programma's en de mogelijkheid van inzet van een incentive programma voor kwaliteitscertificering van leerkrachten.
	Opvoeren van de capaciteit van schoolleiders en leerkrachten om technologie, genderbewust lesgeven, differentiatie en inclusieve en ontwikkelingsgerichte benaderingen effectief te integreren in het onderwijs en de leerervaring van leerlingen te verbeteren.

4.2 Leeromgeving

Beleidsdoel

Creëren van een stimulerende, veilige en inclusieve leeromgeving voor alle leerlingen, met aandacht voor het verbeteren van onderwijsfaciliteiten om de fysieke en digitale toegankelijkheid voor alle studenten, inclusief die in achtergestelde gebieden en bieden van sociaal-emotionele ondersteuning.

De leeromgeving kan verwijzen naar de bredere context waarin het leren plaatsvindt zoals de fysieke, digitale, psychologische en pedagogische omgeving om het leerproces te ondersteunen en te bevorderen. In dit onderdeel van het beleid ligt de aandacht op de:

- fysieke leeromgeving;
- digitale leeromgeving;
- psychologische leeromgeving.

De fysieke en digitale leeromgeving richt zich op toegankelijkheid gericht op het creëren van gelijke mogelijkheden voor alle studenten om onderwijsfaciliteiten en programma's zowel fysiek als via digitale kanalen te kunnen benaderen, met speciale aandacht voor studenten van achtergestelde en rurale gebieden inclusief studenten met een beperking. Het omvat de inrichting van verschillende plaatsen zoals klaslokalen binnen de school, werkruimtes buiten het klaslokaal, practicumlokalen, bibliotheek/mediatheek, ICT-lab, het schoolerf en mogelijk een schooltuin. Ook externe locaties waar leerlingen praktijkervaring op doen vallen hieronder.

Het ministerie zal door middel van infrastructurele verbeteringen, technologische integratie en optimalisatie van connectiviteit (w.o. het verruimen van de toegankelijkheid tot internet), rekening houdend met klimaat-effecten werken aan de verbetering van de fysieke en digitale leeromgeving. Hiervoor is een lening goedgekeurd door de IDB.

Fysieke omgevingen dienen tevens ingericht te worden op een manier dat studenten zich bezig kunnen houden met hands-on, creatieve en innovatieve activiteiten en ze toegang bieden tot gereedschappen, materialen en technologie, om praktisch leren te ondersteunen en experimenteren en probleemoplossende vaardigheden aan te moedigen.

Bij het vormgeven van de leeromgeving op micro-niveau dient aandacht te zijn voor de inrichting van klaslokalen die naast de traditionele rijen opstelling ook een leeromgeving creëren om samenwerking te bevorderen, waarbij studenten samenwerken in groepen of paren om problemen op te lossen, projecten te voltooien of ideeën te bespreken. Het moedigt actieve deelname, communicatie en teamwork onder studenten aan.

Met de vooruitgang van technologie zijn online leeromgevingen steeds populairder geworden. Het ministerie zal zich inzetten om leren via de digitale leeromgeving tot ontwikkeling te brengen op primair en secundair onderwijsniveau, en versterken op hoger onderwijsniveau, waardoor leerlingen en studenten online toegang krijgen tot cursusmaterialen, deelnemen aan leeractiviteiten en opdrachten online voltooien. Dit type omgeving biedt flexibiliteit en gemak voor lerenden. Via virtuele realiteit technologie zullen studenten in staat zijn om zich te verdiepen in een gesimuleerde omgeving die echte scenario's nabootst. Het biedt een zeer interactieve en boeiende leerervaring, vooral op gebieden zoals wetenschap, geneeskunde en techniek.

Deze ontwikkelingen maken blended learning mogelijk waarbij traditioneel face-to-face onderwijs met online leren kan worden gecombineerd, waarbij het onderwijssysteem beter weerbaar wordt gemaakt voor disrupties en de continuïteit van leren wordt bevorderd. Het maakt een mix mogelijk van persoonlijke interacties en zelfgestuurde online activiteiten, wat flexibiliteit en gepersonaliseerde leerervaringen biedt.

Het benutten van de leeromgeving buiten zal tevens gestimuleerd worden, waarbij het leren verplaatst wordt naar buiten de traditionele klasomgeving en gebruik maakt van de natuurlijke omgeving als leerruimte. Deze leeromgeving buiten de school kan veldtrips, natuurwandelingen of buitenactiviteiten omvatten die hands-on leren en verbinding met de natuurlijke wereld bevorderen.

Leerlingen-/ studentenwelzijn draait om het bevorderen van de fysieke, mentale en emotionele gezondheid van studenten in het algemeen en specifieke aandachtsgroepen in het bijzonder om hun academische en persoonlijke succes te verweven. Ook is aandacht voor het tegengaan van pesten van belang. Het Ministerie heeft in het kader van studentenwelzijn zich gecommitteerd om uiterlijk 2030 ervoor zorg te dragen dat alle leerlingen/studenten voorzien worden van voeding op school.

Tabel 19 Beleidskader Leeromgeving

Beleidsdoel Leeromgeving	Beleidsdoelstellingen
Creëren van een stimulerende, veilige en inclusieve leeromgeving voor alle leerlingen, met aandacht voor het verbeteren van onderwijsfaciliteiten om de fysieke en digitale toegankelijkheid voor alle studenten, inclusief die in achtergestelde gebieden, en bieden van sociaal-emotionele ondersteuning.	Investeren in digitale infrastructuur, connectiviteit op scholen, online platformen, toegang en digitale leermiddelen om de leerervaring van leerlingen te verbeteren, inclusief voor kinderen met een beperking en in rurale gebieden.
	Het verbeteren van de toegang tot van moderne technologieën om digitale toegankelijkheid te verbeteren via educatieve apps en toegang tot apparaten (zoals computers, tablets en smartphones) op scholen.
	Het verbeteren van fysieke schoolfaciliteiten, inclusief het upgraden van faciliteiten om te voldoen aan standaarden voor Water, Sanitatie en Hygiëne (WASH), klimaatbestendigheid en rampen om ervoor te zorgen dat de toegankelijkheid voor studenten met verschillende fysieke behoeften wordt geoptimaliseerd.
	Het verder decentraliseren van het onderwijsaanbod naar districten door de bouw van multifunctionele scholencomplexen om de landelijke toegankelijkheid tot educatie te vergroten en af te stemmen op de behoeftes van de districten, waaronder tweedekansonderwijs en volwassen onderwijsprogramma's.
	Het optimaliseren van de zorg ondersteunende psychosociale en paramedische diensten om de leerlingenzorg (mentale gezondheid, leer- en gedragsproblemen), inclusief voor zij die leven met een beperking te verbeteren en bij te dragen aan de verbetering van leerprestaties, alsook psychosociale zorg voor onderwijsgeevenden.
	Het ontwikkelen van een nationaal schoolvoedingsbeleid waarbij alle leerlingen/studenten worden voorzien van een gezonde maaltijd op school.

4.3 Ouderbetrokkenheid

Beleidsdoel

Stimuleren van actieve ouderbetrokkenheid bij het onderwijs, door middel van communicatie, samenwerking en participatie in schoolactiviteiten.

Onderzoek¹³ heeft uitgewezen dat een sterke ouderbetrokkenheid een positief effect heeft op het zelfvertrouwen, de motivatie en de leerprestaties van kinderen op school. Dit kan het best worden bereikt met het instellen van oudercommissies. In het onderwijs is er reeds enige ervaring met het fenomeen oudercommissies. De oudercommissies hadden nog geen wettelijke grondslag. Met de op handen zijnde wet op het Basisonderwijs worden ouders in de gelegenheid gesteld om actief te zijn binnen de schoolorganisatie. In deze wet wordt de wettelijke grondslag voor de oudercommissies meegenomen. De oudercommissies krijgen wettelijke bevoegdheden.

Van de leiding van de school wordt verwacht dat zij er alles aan doet vorm te geven aan de oudercommissie binnen hun school of hun cluster. De oudercommissie mag adviseren in onderwijsaangelegenheden, echter is het geenszins de bedoeling dat de oudercommissie het onderwijsbeleid naar eigen hand zet. De problemen zijn grotendeels oplosbaar door voorlichting, training(en), opleiding en begeleiding. De oudercommissie heeft enerzijds een adviserende taak naar de directie en anderzijds is zij behulpzaam bij allerlei activiteiten van de school. Het Ministerie stelt de regels en richtlijnen vast.

Tabel 20 Beleidskader Ouderbetrokkenheid

Beleidsdoel	Beleidsdoelstellingen
Ouderbetrokkenheid	
Stimuleren van actieve ouderbetrokkenheid bij het onderwijs, door middel van communicatie, samenwerking, en participatie in school activiteiten.	Opzetten van structuren voor participatie (meso-omgeving) door stakeholders (ouders/verzorgers, buurtorganisaties, dorpsgemeenschappen, en andere sociale groepen) bij de school.
	Het bevorderen van een gunstig ondersteunend onderwijsklimaat onder stakeholders (ouders/verzorgers, buurtorganisaties, dorpsgemeenschappen, en andere sociale groepen) via voorlichting en awareness programma's gericht op kennis, attitudes en gedragingen.

¹³Epstein,

https://www.researchgate.net/publication/326848511_School_family_and_community_partnerships_Preparing_educators_and_improving_schools_second_edition

5 Optimaliseren Menselijk Kapitaal

Optimaliseren van menselijk kapitaal richt zich op het maximaliseren van het potentieel en de effectiviteit van het personeel. Hiervoor is een wervings- en selectiesysteem en loopbaanbeleid essentieel voor het aantrekken en behouden van hooggekwalificeerd en gepassioneerd onderwijzend en niet-onderwijzend personeel. Onderwijskundig leiderschap zorgt voor het bevorderen van een positief klimaat voor het realiseren onderwijsinnovaties. Het omvat het inspireren van schoolteams om een duidelijke vertaalslag te maken van vernieuwingen, bevorderen van samenwerking en ontwikkelen van een cultuur van voortdurende verbeteringen van personeel naar de beste ontwikkeling van de leerling/student.

Beleidsdoel

Het ontwikkelen van Human Resource systemen voor het aantrekken en behouden van een optimale personeelsbezetting in kwantitatieve en kwalitatieve zin en het ontwikkelen van leiderschap voor het effectief uitvoeren van vernieuwingsprocessen.

5.1 Werving en Selectie

Beleidsdoel

Ontwikkelen van een effectief systeem voor werving en selectie van onderwijzend en niet-onderwijzend personeel, met aandacht voor kwalificaties, competenties, en persoonlijke geschiktheid.

Om dit systeem te ontwikkelen is het noodzakelijk dat er een Human Resource Management afdeling wordt opgezet binnen het Ministerie. Binnen deze beleidsperiode zal het Ministerie inzetten op het ontwikkelen en implementeren van Human Resource systemen voor het aantrekken en behouden van een optimale personeelsbezetting in kwantitatieve en kwalitatieve zin, en het ontwikkelen van leiderschap voor het effectief uitvoeren van vernieuwingsprocessen.

Tabel 21 Beleidskader Werving en Selectie

Beleidsdoel Werving en Selectie	Beleidsdoelstellingen
Ontwikkelen van een effectief systeem voor werving en selectie van onderwijzend en niet-onderwijzend personeel, met aandacht voor kwalificaties, competenties en persoonlijke geschiktheid.	Optimaliseren van de kwantitatieve en kwalitatieve bezetting van onderwijsgeevenden en schoolmanagers in lijn met de beleidsdoelen gericht op de onderwijshervormingen.

5.2 Loopbaanbeleid

Beleidsdoel

Implementeren van een aantrekkelijk loopbaanbeleid voor schoolleiders, leerkrachten en docenten met mogelijkheden voor professionele groei, carrièreontwikkeling en beloning op basis van prestaties.

Implementatie van een aantrekkelijk loopbaanbeleid voor onderwijzend en niet onderwijzend personeel, met mogelijkheden voor professionele groei, carrièreontwikkeling en beloning op basis van prestaties. Het voorgaande kan bewerkstelligd worden door het ontwikkelen en introduceren van HR- instrumenten (functionerings- en beoordelingssysteem, etc.) gericht op het bevorderen van de persoonlijke ontwikkeling van het onderwijzend en niet onderwijzend personeel met daaraan gekoppeld een incentive.

Professionalisering van onderwijsgeevenden is de sleutel tot succesvolle onderwijsvernieuwing. Daarom is het van essentieel belang dat we investeren in hun professionele ontwikkeling. Onderwijsgeevenden moeten worden ondersteund en opgeleid om nieuwe onderwijsmethoden toe te passen, zoals gepersonaliseerd leren, competentiegericht onderwijs en technologie-integratie.

Onderwijzend personeel vormt de ruggengraat van elk onderwijssysteem, maar in Suriname worden ze geconfronteerd met een aantal uitdagingen die hun effectiviteit beperken. Een van de grootste problemen is het gebrek aan adequate professionele ontwikkeling, waardering en het imago van het beroep. Veel leraren hebben geen toegang tot hoogwaardige training en bijscholing, waardoor ze niet op de hoogte blijven van de nieuwste inhoud, onderwijsmethoden en -technologieën.

Dit betekent dat zaken als regelmatige bijscholing, mentorprogramma's, certificering en mogelijkheden voor leraren om van elkaar te leren noodzakelijk zijn. Tevens is het belangrijk te investeren in de ontwikkeling van leiderschap onder de leraren, zodat zij een actieve rol kunnen spelen in het vernieuwingsproces.

Het onderwijzend personeel kan vanuit een rol als professional een belangrijke invloed hebben op de kwaliteit van het onderwijs. Ouders en leerlingen/studenten kunnen door de keuzes die zij maken het onderwijsproces beïnvloeden. De overheid kan via regels, instrumenten en de bekostiging een sturende invloed hebben op het onderwijs. De kracht van oplossingen voor Suriname moeten we zoeken in de richting van het ontwikkelen, versterken en inzetten van het menselijk kapitaal, zowel in als buiten het onderwijsveld, alsook het opnieuw bijeenbrengen en structureren van dit sociaal kapitaal voor allen die het onderwijs een warm hart toedragen.

Er is relatief onvoldoende menselijk kapitaal aanwezig in Suriname. Het is noodzakelijk te werken aan de upgrading van de beroepsbevolking gelet op de behoeften van de samenleving en ontwikkelingen in de specifieke sectoren van de arbeidsmarkt. Dat geldt dus ook voor de opbouw van het onderwijs. Het is vooral een kwestie van doen: Met alle betrokkenen – studenten, leraren, directies, beleidsmakers en besluitvormers - een visie op duurzaam onderwijs formuleren en professionalisering stimuleren. Het vaststellen van een gezamenlijk nieuw referentiekader middels een proactief onderwijsbeleid waarbij gezocht wordt naar vitale ruimtes. Echter, we moeten het eens worden over de dieperliggende wortels van de problemen, uitdagingen en de tegenstellingen die ons onderwijsbestel nadelig beïnvloeden (Ori, 2021, p10).

De kwaliteit van menselijk kapitaal hangt af van de beschikbaarheid van hoogwaardig, kwaliteitsvol onderwijs. De vruchten hiervan worden op langere termijn geplukt: er is daarom een continue

afweging van besteding van middelen voor korte termijn behoeften en lange termijn investeringen in hoogwaardig onderwijs. Op de lange termijn kan de arbeidsproductiviteit alleen worden verhoogd door te investeren in kennis, een kenniseconomie. Het is dus van essentieel belang dat het onderwijssysteem goed functioneert en dat bedrijven innoveren. Het onderwijs moet de ‘workforce’ van nu en de toekomst klaar maken om de Surinaamse economie competitief, innovatief en productief te maken (Ori, 2013).

Tabel 22 *Beleidskader Loopbaanbeleid*

Beleidsdoel Loopbaanbeleid	Beleidsdoelstellingen
Implementeren van een aantrekkelijk loopbaanbeleid voor schoolleiders, leerkrachten en docenten met mogelijkheden voor professionele groei, carrièreontwikkeling en beloning op basis van prestaties.	Ontwikkelen en introduceren van HR-instrumenten (functionerings- en beoordelingssysteem, etc.) gericht op het bevorderen van de persoonlijke ontwikkeling van de leerkrachten en schoolmanagers en het onderwijsaanbod.
	Ontwikkelen van een Nationaal Onderwijskader gericht op het ontwikkelen en implementeren van een geïntegreerd nationaal onderwijskader dat een gemeenschappelijke visie voor het onderwijs in Suriname schetst. Hierin moeten lange-termijn strategieën, prioriteiten en benchmarks voor onderwijskwaliteit worden vastgesteld.

5.3 Leiderschap in het Onderwijs

Beleidsdoel

Versterking van leiderschap op alle niveaus van het onderwijssysteem, van onderwijzend tot niet onderwijzend personeel, door middel van training, coaching en mentorschap.

Het Surinaams educatief systeem is onvoldoende verankerd in de samenleving, onvoldoende afgestemd op de arbeidsmarkt, weinig dynamisch, zwak politiek aangestuurd, beleidsarm, institutioneel zwak en slecht presterend. Er is een gebrek aan visie op de bijdrage van onderwijs aan de economische en sociale ontwikkeling van het land. Het onderwijsstelsel moet zich meer richten op vraaggestuurd aanbod aan onderwijstypen en opleidingen. De scheidingslijn tussen formeel, informeel en non-formeel onderwijs moet vager worden. Naast het primair, secundair en tertiair onderwijs moet er quartair onderwijs komen: volwasseneneducatie en bedrijfsopleidingen. Er wordt reeds invulling gegeven aan het laatstgenoemde, echter dienen deze beter geïntegreerd en verder ontwikkeld te worden. Het onderwijs moet beter aansluiten op de behoeften van de arbeidsmarkt. De kenniseconomie zal alleen tot stand komen door intensieve samenwerking tussen Onderwijs, Ondernemerschap en Onderzoek.

In deze drie O's ligt de basis voor welvaart en groei van de verdien capaciteit. Wetenschapontwikkeling, Technologie en Innovatie verdienen aandacht. De samenwerking tussen het bedrijfsleven en de educatiesector moet institutioneel worden versterkt via convenanten, wet- en regelgeving en intermediaire instituten. Voor duurzame groei zullen investeringen in nieuwe technologie en R&D nodig zijn zodat nieuwe producten en technieken ontwikkeld worden. Er is een educatie-agenda nodig, maar er is ook 'transitie-management' nodig: verbetering van prestaties van het onderwijs en het halen van lange termijn doelen kunnen niet volstaan met symptoombestrijding en het blussen van branden. Het transitie-management moet zorgen voor een lange termijnvisie voor de sector en het scheppen van voorwaarden. Alle positieve krachten moeten samenwerken om een Strategisch Plan voor de Educatie Sector te maken, voorzien van prestatie-indicatoren en met meetinstrumenten. Er is meer transparantie nodig bij de verantwoording van onderwijsresultaten en het rendement voor onze samenleving. De oprichting van een Sociaal Cultureel Planbureau is van belang voor het volgen van ontwikkelingen bij de vorming van sociaal kapitaal in Suriname. Het transitie-management doet het volgende: - lange termijn horizon (> 25 jaar); - integrale benadering (multi-actor, multi-level en multi-domein); - concrete doelstellingen; - gericht op innovatie en duurzaamheid; - nieuwe sturingsvormen i.p.v. command & control sturing; - uitgaan van onzekerheid; - transitie-arena en politieke arena; - procesbenadering, participatief en interactief; - al doende leren, al lerende doen en al lerende leren (Ori, 2021, 26).

Versterking van leiderschap en management:

Het creëren van een sterke en effectieve onderwijsleiding op alle niveaus, van schoolbesturen tot ministerieel niveau, die in staat is om veranderingen te initiëren, te implementeren en te evalueren middels:

- Ontwikkeling van een professioneel ontwikkelingsprogramma voor onderwijzend en niet onderwijzend personeel gericht op strategisch management, verandermanagement en datagebruik;
- Implementatie van een prestatie-managementsysteem voor onderwijzend en niet onderwijzend personeel, met duidelijke doelstellingen en evaluatiecriteria;
- Bevordering van samenwerking en kennisdeling tussen onderwijzend en niet onderwijzend personeel door middel van netwerken en platforms.

Binnen het Ministerie zijn er reeds diverse programma's uitgevoerd, in uitvoering en/of in de pijplijn m.b.t. leiderschap en management binnen het onderwijs. Deze zullen verder voortgezet en ontwikkeld worden.

Een sleutel strategie is het afstemmen van onderwijsprogramma's op de behoeften van de arbeidsmarkt. Dit wordt bereikt door samenwerking met het bedrijfsleven, een praktijkgerichte benadering van leren en specialisatie in niche gebieden. Ondernemerschapsonderwijs speelt ook een belangrijke rol, met integratie in het curriculum, ondersteuning voor startende ondernemers en nauwe banden met het bedrijfsleven.

Het is belangrijk dat het personeel en docenten van hoger onderwijsinstellingen worden getraind in het omgaan met inclusieve praktijken en het ondersteunen van studenten met diverse behoeften op het gebied van toegankelijkheid.

Voor de bovengenoemde trainingen is er een programma ontwikkeld, welke voortgezet zal worden op de opleidingsinstituten belast met het aanleveren van leerkrachten op VOJ en VOS niveau. Ook

worden er master trainers opgeleid, om zodoende de voortgang van deze programma's te garanderen op geselecteerde opleidingsinstituten. De bovengenoemde projecten worden gefaseerd uitgevoerd, waarbij elke fase onderhevig is aan activiteiten, welke uitgevoerd zullen worden in afstemming met de opleidingsinstituten.

Tabel 23 Beleidskader Leiderschap

Beleidsdoel	Beleidsdoelstellingen
Leiderschap in het Onderwijs	
Versterken van leiderschap op alle niveaus van het onderwijssysteem, van schoolleiders tot beleidsmakers, door middel van training, coaching, en mentorschap.	Het creëren van een sterke en effectieve onderwijsleiding op alle niveaus, van schoolniveau tot centraal ministerieel niveau, die in staat is om veranderingen te initiëren, te implementeren en te evalueren.

6 Kunst en Cultuur, inclusief cultureel erfgoed

Het algemeen cultuurbeleid zal mede erop gericht zijn om, met erkenning van artikel 27 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, een ieder vrijelijk deel te laten nemen aan het cultureel leven van de gemeenschap en de vruchten daarvan. Voorts heeft eenieder recht op bescherming van de geestelijke en materiële belangen, voortspruitend uit een wetenschappelijk, letterkundig of artistiek werk dat hij/zij heeft voortgebracht.

De culturele pluriformiteit van de Surinaamse samenleving is de beleidsfilosofie die gebaseerd is op de principes van culturele democratie. Met als kenmerk erkenning van de gelijkwaardigheid van alle culturen.

Met culturele democratie wordt gestreefd naar het onderling accepteren van elkaars cultuuruitingen, en zo nodig het uitwisselen van culturele waarden. Dit moet garanderen dat alle individuen zonder uitzondering vrijelijk kunnen deelnemen aan het cultureel leven; verdere ontwikkeling, welke gericht is op de versterking van de Surinaamse culturele identiteit, creativiteit, nationale eenheid, benutten van alle cultuur bronnen; en dat de grote en rijke verscheidenheid aan culturele waarden behouden en verder ontwikkeld worden.

Met het cultuurbeleid wordt gestreefd naar een samenleving waarin rijke culturele diversiteit en erfgoed van Suriname wordt gevierd, gewaardeerd en ingezet als kracht voor de nationale ontwikkeling.

Om dit te bereiken wordt ingezet op het bevorderen, conserveren en innoveren van onze Surinaamse kunst, cultuur en erfgoed ten einde een bijdrage te leveren aan de sociaaleconomische ontwikkelingen van Suriname, met aandacht voor:

- Duurzame nationale ontwikkeling waarbij cultuur een centrale rol vervult;
- Het leggen van interculturele ontmoetingen in alle geledingen van de cultuurbeoefening in ons land, zodat de beleving van onze culturele diversiteit over de volle breedte zichtbaar en voelbaar wordt.

In deze beleidsperiode zal aandacht besteed worden aan cultuur onderwijs, interculturele skills en cultuurerfgoed. In het cultuur vormend onderwijs zien we een herwaardering van ons rijke cultureel erfgoed. Leerlingen leren over de geschiedenis, tradities, kunstvormen en talen van de verschillende bevolkingsgroepen in Suriname. Ze worden aangemoedigd om hun eigen culturele identiteit te ontdekken en te waarderen, en om respect te hebben voor de culturen van anderen. Interculturele competentie is essentieel in een wereld waarin culturele diversiteit steeds meer voorkomt. Het stelt individuen in staat om effectief te functioneren in internationale omgevingen, multiculturele samenlevingen en in diverse professionele en sociale settings. In het onderwijs is het bevorderen van interculturele competentie belangrijk om een inclusieve en respectvolle leeromgeving te creëren, waarin studenten van verschillende achtergronden zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen.

Er zullen beleidslijnen ontwikkeld worden die gericht zijn op de creatieve verscheidenheid en aanvaarding en die tegemoetkomen aan de noden en behoeften van alle groepen.

Beleidsdoel

Het verder integreren van kunst, cultuur en cultureel erfgoed in het curriculum op alle onderwijsniveaus, beschermen en behouden van het Surinaams cultureel erfgoed en bevorderen van respect voor diversiteit en interculturele competenties waardoor studenten de vaardigheden aanleren om effectief te communiceren, samen te werken en om te gaan met mensen uit verschillende culturen en om interculturele situaties succesvol te navigeren en te begrijpen.

6.1 Cultureel Onderwijs

Beleidsdoel

Integreren van kunst, cultuur en cultureel erfgoed in het curriculum op alle onderwijsniveaus, om leerlingen/studenten bewust te maken van hun culturele identiteit, creativiteit te stimuleren, en culturele expressie te bevorderen.

Integratie van kunst, cultuur inclusief cultureel erfgoed in het curriculum is essentieel op alle onderwijsniveaus. Dit bevordert bewustzijn van culturele identiteit, het stimuleert de creativiteit en bevordert de culturele expressie onder leerlingen/studenten. De directoraten Algemeen Vormend Onderwijs, Beroepsonderwijs en Hoger Onderwijs hebben reeds programma's ontwikkeld om in de komende jaren invulling te geven aan de integratie van cultuurgerelateerde onderwijsinterventies.

Met betrekking tot cultuureducatie binnen de onderwijssector kan worden uitgegaan van de volgende uitgangspunten. *Het (vernieuwde) onderwijs richt zich op de **competentieontwikkeling** van alle leerlingen en studenten in geheel Suriname **door het aanbieden van een uitdagende en veilige leeromgeving**, waarbij zij:*

- 1. cultuur bewust worden zodat zij culturele diversiteit respecteren en waarderen en attitudes, vaardigheden en kennis verwerven om in verschillende culturen te functioneren en*
- 2. hun talenten en sociaal-emotioneel welbevinden leren ontwikkelen alsook burgerschapscompetenties die leerlingen/studenten vormen tot kritische burgers.*

Een geïntegreerd cultuur vormend onderwijs

Het behoud en de promotie van ons cultureel erfgoed is van onschatbare waarde voor onze nationale identiteit en sociale cohesie. Cultuur vormend onderwijs speelt een cruciale rol in dit proces. Het is imperatief dat het cultureel erfgoed een prominente plaats krijgt in de curricula van alle onderwijsniveaus. Dit betekent dat er geïnvesteerd moet worden in de ontwikkeling van lesmateriaal dat onze rijke culturele tradities, kunstvormen, talen en geschiedenis belicht.

Het MinOWC zal ook culturele activiteiten en evenementen organiseren die studenten in staat stellen om hun cultureel erfgoed te ervaren en te waarderen. Dit kan bijvoorbeeld door middel van muziek- en dansvoorstellingen, exposities, workshops en excursies naar cultureel belangrijke locaties. Voor de integratie van cultuur en onderwijs zijn er diverse strategieën namelijk:

- **Culturele Diversiteit en Creativiteit:** Het integreren van diverse culturele perspectieven in het curriculum, het stimuleren van creativiteit en het toevoegen van levensvaardigheden aan het onderwijs zijn sleutelfactoren om inclusiviteit en culturele bewustwording te bevorderen.
- **Intercultureel en Inclusief Cultuuronderwijs:** Cultuureducatie binnen de school wordt vaak aangeduid met de term cultuuronderwijs. Het doelbewust leren over en met kunst, erfgoed en media via gerichte instructie, zowel binnen als buiten school. Via cultuureducatie ontwikkelen leerlingen culturele competenties en talenten, doen kennis op over cultuur als fenomeen en als expressiemiddel. Leerlingen en studenten ontwikkelen culturele vaardigheden en een open houding ten aanzien van cultuur.

Het is van belang dat ook binnen het Beroepsonderwijs aandacht wordt besteed aan een dynamisch leerplan voor permanente educatie, inclusief Kunst en Cultuureducatie, dat regelmatig wordt geëvalueerd en aangepast om te blijven voldoen aan de evoluerende behoeften van de arbeidsmarkt.

Tabel 24 Beleidskader Cultureel Onderwijs

Beleidsdoel Cultureel Onderwijs	Beleidsdoelstelling
Integreren van kunst, cultuur, en cultureel erfgoed in het curriculum op alle onderwijsniveaus, om leerlingen/studenten bewust te maken van hun culturele identiteit, creativiteit te stimuleren en culturele expressie te bevorderen.	Bewustwording bij leerlingen bevorderen op cultureel gebied middels muziek- en dansvoorstellingen, exposities, workshops en excursies naar cultureel belangrijke locaties.
	Capaciteitsopbouw van cultuursector, waaronder ontwikkeling Muziekinstellingen.

6.2 Interculturele skills bevordering

Beleidsdoel

Bevorderen van interculturele competenties van de samenleving waardoor individuen de vaardigheden aanleren om effectief te communiceren, samen te werken en om te gaan met mensen uit verschillende culturen, om interculturele situaties succesvol te navigeren en te begrijpen.

Het directoraat cultuur zal zorgen voor versterking van de samenwerkingsbanden met cultuur- en erfgoed-organisaties en instanties, in en buiten Suriname. De kerntaak van het directoraat is gericht op het organiseren en promoten van culturele activiteiten en evenementen op scholen en in de gemeenschap, om de waardering voor kunst en cultuur te vergroten en talentontwikkeling te stimuleren.

Tabel 25 Beleidskader Interculturele skills bevordering

Beleidsdoel Interculturele skills bevordering	Beleidsdoelstelling
Bevorderen van interculturele competenties van de samenleving waardoor individuen de vaardigheden aanleren om effectief te communiceren, samen te werken en om te gaan met mensen uit verschillende culturen, om interculturele situaties succesvol te navigeren en te begrijpen.	Versterking van de Interculturele samenwerkingsbanden met cultuur- en erfgoed-organisaties en instanties, in en buiten Suriname.
	Het ontwikkelen van een internationaal cultuurbeleid.
	Het ontwikkelen en organiseren van trainingen en workshops om het bewustzijn te vergroten over nationale culturele diversiteit, waardoor individuen hun eigen culturele lens en die van anderen kunnen herkennen, begrijpen en respecteren. Hiermee wordt bijgedragen aan natievorming.

6.3 Cultureel Erfgoed

Beleidsdoel

Beschermen en behouden van Surinaams cultureel erfgoed, door middel van educatieve programma's, onderzoek en samenwerking met culturele instellingen.

Erfgoed brengt mensen samen en zorgt voor vertrouwdheid. Door erfgoed delen we verhalen over wie we zijn. Monumenten, gebruiken en tradities uit het verleden hebben betekenis voor de toekomst van ons land, voor de dialoog over identiteit en voor de zoektocht naar wat ons bindt.

Bescherming en behoud van Surinaams cultureel erfgoed is mogelijk door middel van educatieve programma's, onderzoek, vastlegging en samenwerking met culturele instellingen. Voor een duurzame bescherming van ons materieel en immaterieel erfgoed zal er een platform en database ontwikkeld worden.

Een kernprogramma dat het Ministerie heeft ontwikkeld gericht op behoud van het cultureel erfgoed en gecontinueerd wordt in deze beleidsperiode is het Paramaribo Urban Rehabilitation Program (PURP) (program I en II). Het is een programma dat is opgezet om bij te dragen aan de sociaal-economische revitalisering van het historische centrum van Paramaribo en het behoud van het gebouwde erfgoed, inclusief de versterking van het bestuursorgaan en de ontwikkeling van een Toerisme Plan.

Tabel 26 Beleidskader Cultureel Erfgoed

Beleidsdoel Cultureel Erfgoed	Beleidsdoelstelling
Beschermen en behouden van Surinaams cultureel erfgoed door middel van educatieve programma's, onderzoek en samenwerking met culturele instellingen.	Beschermen en behouden van Surinaams cultureel erfgoed door middel van educatieve programma's, onderzoek, vastlegging en samenwerking met culturele instellingen.
	Het beschermen, behouden en beheren van archeologische vindplaatsen en artefacten als belangrijk cultureel erfgoed, stimuleren en bevorderen van onderzoek naar archeologische vindplaatsen en artefacten om meer te leren over de geschiedenis, cultuur en leefwijzen van vroegere samenlevingen
	Stimuleren van archeologisch toerisme en de ontwikkeling van culturele routes.
	Het leveren van een bijdrage aan de sociaal-economische revitalisering van de historische binnenstad van Paramaribo oftewel de historische binnenstad van Paramaribo nieuw leven in te blazen.

7 Governance en Institutionele Versterking

Governance (goed bestuur) en institutionele versterking zijn twee belangrijke concepten binnen de context van beleidsvorming, organisatiebeheer en uitvoering van beleid waarbij het Ministerie principes zoals transparantie, verantwoording, participatie, rechtvaardigheid en effectiviteit zal versterken. Om het onderwijsbeleid effectief te implementeren zal institutionele versterking plaatsvinden gericht op het verbeteren van de capaciteiten, structuren en processen van het Ministerie om beter in staat te zijn onderwijs te bieden en beleid te implementeren.

Beleidsdoel

Het versterken van principes van goed bestuur gericht op sturen, beheersen, toezicht houden en verantwoording afleggen en bewaken van de onderlinge samenhang, tevens zal het Ministerie inzetten op institutionele versterking om de randvoorwaarden voor beleidsimplementatie te verbeteren voor kwalitatief onderwijs.

7.1 Governance Structuur

Beleidsdoel

Evalueren en optimaliseren van de governance structuur van het onderwijssysteem, met aandacht voor de rol en verantwoordelijkheden van verschillende stakeholders, besluitvormingsprocessen en verantwoording.

Evaluatie en optimalisatie van de governance structuur van het onderwijssysteem, met aandacht voor de rol en verantwoordelijkheden van verschillende stakeholders, besluitvormingsprocessen en verantwoording. Voor het opzetten van een goede Governance structuur is een adequate interne en externe communicatie top-down en bottom-up van eminent belang.

Het Ministerie zal participatieve beleidsvorming versterken door het bevorderen van participatie van alle belanghebbenden, waaronder docenten, studenten, ouders, en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven.

Tabel 27 Beleidskader Governance structuur

Beleidsdoel Governance Structuur	Beleidsdoelstellingen
Evalueren en optimaliseren van de governance structuur van het onderwijssysteem, met aandacht voor de rol en verantwoordelijkheden van verschillende stakeholders, besluitvormingsprocessen en verantwoording.	Bevorderen van de planning en control cyclus op alle lagen van het Ministerie van centraal ministerieel tot op schoolniveau (Versterken van de Plan Unit)
	Ontwikkelen van effectieve interne overlegstructuren tussen directoraten, afdelingen, scholen en alle lagen van ministerieel niveau tot schoolteams voor het verbeteren van de samenwerking, vlotte informatievoorziening en besluitvorming voor beleidsimplementatie.

	Het instellen van een instituut (i.s.m met partners) gericht op: Institutionele en organisatorische ontwikkeling voor geschiedenis en cultuur.

7.2 Institutionele Capaciteit

Beleidsdoel

Versterking van de institutionele capaciteit van het MinOWC en andere onderwijsorganisaties, door middel van training, ontwikkeling van human resources en verbetering van systemen en processen.

Het ontwikkelen van een trainings- en coachingstraject voor het gehele Ministerie, hierbij speelt een geïnstitutionaliseerde HRM unit een cruciale rol.

Versterking van het beleidskader voor betere beleidsuitkomsten en -effecten en verbetering van management en leiderschap middels:

- Het samenwerken met hoger onderwijsinstututen ter versterking van de capaciteit van het kader, zowel kwalitatief als kwantitatief onderwijskundig kader, binnen het Ministerie. Het aanbieden van werkplekleren, ter verbetering van de toegankelijkheid tot de arbeidsmarkt;
- Het aanbieden van op action learning gerichte wetenschappelijke opleidingstrajecten op tertiair niveau aan het kader binnen het MinOWC ter verruiming van de beschikbaarheid van hoger kader binnen de dienst tevens ter verbetering van het op onderzoek gebaseerd beleid (evidence based policy-making);
- Het uitvoeren van capaciteitsversterking projecten t.b.v. beleidsmedewerkers ter ondersteuning van het instituut op directieniveau bij de voorbereiding, uitvoering en monitoring en evaluatie van beleidsprogramma's/projecten.

Met betrekking tot de versterking van de capaciteit van de interne organisatie is een reorganisatie w.o. het decentraliseren van diensten alsook het samenvoegen van diensten, het introduceren van nieuwe units (voor een optimale dienstverlening) van belang.

Tabel 28 Beleidskader Institutionele Capaciteit

Beleidsdoel Institutionele Capaciteit	Beleidsdoelstellingen
Versterken van de institutionele capaciteit van het ministerie van Onderwijs en andere onderwijsorganisaties, door middel van training, ontwikkeling van human resources, en verbetering van systemen en processen.	Versterking van het beleidskader voor betere beleidsuitkomsten en -effecten en verbetering van management en leiderschap.

7.3 Samenwerking en partnerschappen

Beleidsdoel

Bevordering van samenwerking en partnerschappen tussen het MinOWC, onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en internationale partners om de doelen van het onderwijsplan te bereiken.

Samenwerking en partnerschappen lokaal en internationaal zullen een cruciale rol spelen in deze beleidsperiode om de hervormingen in het onderwijs te realiseren en leren te verbeteren door middel van gedeelde kennis, middelen, het op een lijn brengen van stakeholders en inzet voor gemeenschappelijke doelen. Hiermee wordt een holistische benadering van onderwijsverbetering beoogd en het verhogen van de impact van interventies op lange termijn. Het Onderwijscongres dat aan de basis gelegen heeft voor dit beleidsplan was een stap in die richting, waarbij stakeholders uit de onderwijssector en andere sectoren samen zijn gebracht om van gedachten te wisselen over de toekomst van het Surinaams onderwijs.

Kennisdeling en Best Practices. Samenwerking tussen onderwijsinstellingen, andere ministeries, maatschappelijke organisaties en internationale partners zullen worden aangegaan om kennis en best practices uit te wisselen voor het identificeren en implementeren van effectieve onderwijsstrategieën en methoden.

Gezamenlijke Projecten en Initiatieven. Het Ministerie zal inzetten op het aangaan van partnerschappen om gezamenlijke projecten en initiatieven uit te voeren die anders moeilijk te realiseren zouden zijn. Dit kan variëren van gezamenlijke onderzoeksprojecten tot het gezamenlijk ontwikkelen van nieuwe onderwijsprogramma's.

Toegang tot Middelen en Expertise. Er zullen samenwerkingen aangegaan worden met verschillende partners die toegang bieden tot het delen van middelen en tot expertise. Dit kan financiële steun, technologische infrastructuur, professionele ontwikkeling van docenten en andere middelen omvatten die essentieel zijn voor het verbeteren van onderwijskwaliteit.

Versterking van Institutionele Capaciteit: Het versterken van de institutionele capaciteit van het Ministerie is een van de beleidsprioriteiten en ook hiervoor zullen samenwerkingsverbanden en partnerschappen cruciaal zijn om bij te dragen aan het versterken van de administratieve capaciteiten, inclusief planning, management en beleidsvorming.

Innovatie en Creativiteit: Door verschillende stakeholders samen te brengen zal gewerkt worden aan een stimulerende omgeving voor innovatie en creativiteit, waardoor nieuwe ideeën gegenereerd kunnen worden die kunnen leiden tot innovatieve onderwijsoplossingen.

Maatschappelijke Betrokkenheid en Draagvlak: Partnerschappen met lokale gemeenschappen, bedrijven en maatschappelijke organisaties vergroten de maatschappelijke betrokkenheid bij onderwijskwesties en aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Dit kan leiden tot een groter draagvlak voor onderwijsbeleid en -hervormingen en ontwikkeling van de human capital van Suriname, wat essentieel is voor duurzame ontwikkeling.

Tabel 29 Beleidskader Samenwerken en Partnerschappen

Beleidsdoel Samenwerking en Partnerschappen	Beleidsdoelstellingen
Bevorderen van samenwerking en partnerschappen tussen het Ministerie, onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, en internationale partners om de doelen van het onderwijs en cultuur te bereiken.	Versterking van partnerschappen met het bedrijfsleven, de diaspora, en donoren voor de verbetering van kwaliteit en de inrichting van een op behoefte gericht aanbod van het onderwijs.
	Coördineren van de ontwikkeling van een intersectoraal nationaal ECD-beleid en versterken van de intersectorale coördinatie voor een holistische ECD aanpak.
	Het opzetten van een Local Education Group bestaande uit onder andere ontwikkelingspartners, Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur en andere relevante stakeholders uit de sector voor coördinatie van plannen, financiering en monitoring.
	Het aangaan van partnerschappen op het gebied van Lifelong Learning (volwassen educatie) tevens speciaal onderwijs.
	Het initiëren van samenwerkingsprojecten voor het onderzoekscentra met Hoger Onderwijsinstellingen en bedrijven om onderzoek te financieren dat een wederzijds belang heeft.
	Het opzetten van een platform voor duurzame samenwerking op nationaal en internationaal niveau van de kunst en cultuur sector

8 Implementatie, Monitoring en Evaluatie

Het operationaliseren van het beleidsplan is een cruciale stap om de beoogde onderwijsverbeteringen te realiseren. Er zullen plannen op diverse niveaus ontwikkeld worden om de implementatie te sturen.

Een robuust monitoring- en evaluatiesysteem is essentieel om de voortgang van het NOBS te volgen en de effectiviteit van de interventies te beoordelen. Dit systeem zal zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens verzamelen en analyseren, en regelmatig rapporteren aan belanghebbenden voor bijsturing om in te kunnen spelen op veranderende omstandigheden.

Open en transparante communicatie is cruciaal voor het succes van het NOBS. Er zal een communicatieplan worden ontwikkeld om alle belanghebbenden te informeren over de voortgang van het plan en hen te betrekken bij de implementatie.

8.1 Implementatieplanning

Ontwikkeling van een gedetailleerd implementatieplan voor het onderwijsplan, met concrete acties, tijdlijnen, verantwoordelijkheden, en benodigde middelen is noodzakelijk voor de realisatie van het beleidsplan. De implementatieplannen zullen de belangrijkste stappen, verantwoordelijkheden en tijdlijnen voor de succesvolle uitvoering van het NOBS beschrijven.

Het doel van deze operationalisering van het beleid is om de specifieke stappen, tijdlijnen en middelen te schetsen die nodig zijn om het beleid te implementeren, en ervoor te zorgen dat alle belanghebbenden geïnformeerd en betrokken worden bij het proces.

Bij de operationalisatie van het beleid zal een vertaalslag gemaakt worden tot op schoolniveau, zodat het beleid geïntegreerd wordt op alle niveaus binnen het Ministerie.

De Plan Unit zal samen met de Directoraten verantwoordelijk zijn voor het uitwerken van de operationalisatie van het beleidsplan op korte en lange termijn voor directoraten, cluster/regio en schoolniveau.

Voor operationaliseren van het beleidsplan zijn de volgende middelen nodig:

- Deskundigheid van het personeel:
 - Onderwijsdeskundigen met expertise in onderwijsplanning, professionele ontwikkeling, instructieontwerp, result based management en monitoring en evaluatie.
- Softwaretools:
 - Project Management Software (naast de reeds bestaande projecten database onder beheer van het planbureau) voor het plannen en volgen van de voortgang.
- Capaciteitsversterking:
 - Professionele ontwikkeling van sleutelfunctionarissen van het Ministerie inclusief van schoolleiders in strategisch management en planning en control.
- Toegankelijkheid Experts:
 - Toegang tot externe deskundigen via onder andere samenwerkingsverbanden waarvan de expertise niet in huis is.

Door deze werkwijze zal worden ingezet op het ontwikkelen van alomvattende strategische en operationele plannen die aansluiten bij de visie, missie en doelstellingen van het Ministerie. De volgende fasering zal toegepast worden:

- Fase 1: 2024, het operationaliseren van het beleidsplan en voorbereiden op de implementatie;
- Fase 2: 2025 – 2030, implementatie, continue monitoring en bijstelling tevens een tussentijdse evaluatie in 2027;
- Fase 3: 2030 – 2031, Evaluatie en Consolidatie waarbij een uitgebreide eindevaluatie van het NOBS, inclusief impactmeting zal plaatsvinden die tevens zal dienen als input voor de daaropvolgende beleidsperiode.

Tabel 30 Implementatieplan

Beleidsdoel Implementatieplan	Beleidsdoelstellingen
Ontwikkelen van een gedetailleerd implementatieplan voor het onderwijsplan, met concrete acties, tijdlijnen, verantwoordelijkheden, en benodigde middelen.	Ontwikkelen en uitvoeren van een communicatieplan om het beleid van het Ministerie intern en extern bekendheid te geven.
	Coördineren van de ontwikkelingen van de vertaalslag van het beleid naar uitvoeringsplannen tot op schoolniveau.

8.2 Risico's en Beperkingen

De implementatie van het NOBS is een ambitieus project dat gepaard gaat met een aantal potentiële risico's en beperkingen. Het is cruciaal om deze uitdagingen te erkennen en proactief aan te pakken om de kans op succes te vergroten.

Hieronder volgt een gedetailleerde uitwerking van de belangrijkste risico's en beperkingen:

1. Financiële Beperkingen:

- **Onvoldoende overheidsfinanciering:** De overheidsuitgaven voor onderwijs in Suriname zijn historisch gezien relatief laag. Er bestaat een risico dat de beschikbare middelen niet voldoende zijn om alle ambitieuze doelen van het NOBS te realiseren, vooral gezien de huidige economische situatie.
- **Fluctuaties in de economie:** De Surinaamse economie is gevoelig voor schommelingen in grondstofprijzen en externe economische factoren. Dit kan leiden tot onvoorspelbaarheid in de beschikbare financiering voor onderwijs.
- **Concurrentie om middelen:** Onderwijs moet concurreren met andere sectoren, zoals gezondheidszorg en infrastructuur, om beperkte overheidsmiddelen. Dit kan de financiering van het NOBS in gevaar brengen.

2. Weerstand tegen Verandering:

- **Conservatieve houding:** In sommige delen van de samenleving kan er weerstand bestaan tegen veranderingen in het onderwijssysteem, vooral als deze veranderingen als te radicaal worden ervaren.
- **Belangenconflicten:** Verschillende belanghebbenden, zoals leerkrachten, schoolbesturen en ouders, kunnen verschillende belangen hebben die kunnen botsen met de doelstellingen van het NOBS.
- **Gebrek aan draagvlak:** Als er onvoldoende draagvlak is voor de hervormingen, kan dit leiden tot vertragingen in de implementatie en een verminderde effectiviteit van het beleid.

3. Gebrek aan Gekwalificeerd Personeel:

- **Tekort aan leerkrachten:** Er is een landelijk tekort aan gekwalificeerde leerkrachten, vooral in gespecialiseerde vakken zoals wiskunde, natuurkunde en talen. Dit kan de kwaliteit van het onderwijs belemmeren en de implementatie van nieuwe curricula vertragen;
- **Bepaalde capaciteit voor professionele ontwikkeling:** Er zijn mogelijk onvoldoende middelen en expertise beschikbaar om alle onderwijsgeevenden te voorzien van de nodige training en ondersteuning om de nieuwe onderwijsmethoden en -technologieën effectief te implementeren;
- **Brain drain:** Getalenteerde Surinaamse leerkrachten en onderwijsprofessionals kunnen worden aangetrokken door betere carrièremogelijkheden in het buitenland, waardoor het onderwijssysteem verder wordt verzwakt.

4. Politieke Instabiliteit:

- **Wisselende prioriteiten:** Politieke instabiliteit kan leiden tot wisselende prioriteiten in het beleid, waardoor de langetermijnvisie van het NOBS in gevaar komt.
- **Onvoldoende continuïteit:** Frequent wisselen van ministers en beleidsmakers kunnen leiden tot een gebrek aan continuïteit in de implementatie van het beleidsplan.
- **Bureaucratische belemmeringen:** Politieke factoren kunnen bureaucratische belemmeringen creëren die de uitvoering van het NOBS vertragen.

5. Overige Risico's:

- **Natuurrampen:** Suriname is kwetsbaar voor natuurrampen zoals overstromingen en droogte, die de infrastructuur van scholen kunnen beschadigen en de toegang tot onderwijs kunnen belemmeren;
- **Gezondheids crises:** Uitbraken van ziekten, zoals de COVID-19-pandemie, kunnen leiden tot school sluitingen en verstoringen in het onderwijs;
- **Sociale ongelijkheid:** Diepgewortelde sociale ongelijkheid kan de toegang tot onderwijs voor bepaalde groepen, zoals kinderen uit arme gezinnen of kinderen met een beperking, beperken.

Aanbevelingen:

Om deze risico's en beperkingen te mitigeren, zijn de volgende aanbevelingen van belang:

- **Diversificatie van financieringsbronnen:** Naast overheidsfinanciering, actief zoeken naar aanvullende financiering van internationale donoren, de private sector en filantropische organisaties.
- **Stakeholderbetrokkenheid:** Actief betrekken van alle belanghebbenden, zoals onderwijsgeevenden, ouders en de gemeenschap bij de ontwikkeling en implementatie van het NOBS om draagvlak te creëren en weerstand te verminderen.
- **Investeren in menselijk kapitaal:** Gericht investeren in de werving, opleiding en professionele ontwikkeling van leerkrachten en onderwijsprofessionals.
- **Politieke stabiliteit:** Bevorderen van politieke stabiliteit en een langetermijnvisie voor onderwijsbeleid.
- **Risicobeheer:** Ontwikkelen van een proactief risicobeheerplan om potentiële verstoringen te identificeren en aan te pakken.

Door deze risico's en beperkingen proactief aan te pakken, kan de kans op succes van het Nationaal Onderwijs Beleidsplan Suriname 2024-2031 aanzienlijk worden vergroot.

8.3 Monitoring- en Evaluatiesysteem

Ontwerp en implementatie van een robuust monitoring- en evaluatiesysteem, om de voortgang van het plan te volgen, de effectiviteit van interventies te beoordelen en waar nodig bij te sturen. Om de effectieve implementatie van het onderwijsplan te garanderen, zal een monitoring- en evaluatiesysteem worden ontworpen om de voortgang te volgen, de effectiviteit te beoordelen en indien nodig aanpassingen te maken. Het systeem zal uit de volgende componenten bestaan:

1. Dataverzameling:

- Regelmatige onderzoeken en beoordelingen onder leerlingen/studenten, onderwijsgeevenden en ouders om informatie te verzamelen over de leerresultaten van schoolgaanden, de tevredenheid van onderwijsgeevenden en de betrokkenheid van ouders;
- Verzameling van gegevens over de demografische gegevens van leerlingen/ studenten, aanwezigheids- en retentiepercentages;
- Monitoring van leermiddelen en materialen.

2. Data-analyse:

- Gegevens zullen regelmatig worden geanalyseerd om de voortgang richting doelstellingen te volgen en verbeterpunten te identificeren;
- Beschrijvende statistieken worden gebruikt om gegevens samen te vatten en trends te identificeren;
- Inferentiële statistieken worden gebruikt om hypothesen te testen en conclusies te trekken over de effectiviteit van interventies.

3. Evaluatiekader:

- Er zal een alomvattend raamwerk worden ontwikkeld om de effectiviteit van het onderwijsplan te evalueren;
- Het raamwerk zal criteria omvatten zoals de prestaties van leerlingen/studenten, de tevredenheid van onderwijsgeevenden, de betrokkenheid van ouders en het gebruik van hulpbronnen.

4. Controleschema:

Er zullen elke zes (6) weken regelmatig monitoring sessies worden gehouden om de voortgang te beoordelen, uitdagingen te bespreken en indien nodig aanpassingen aan te brengen.

Het monitoringsschema omvat:

- Beoordeling van leerresultaten van schoolgaanden;
- Analyse van feedback en zorgen van onderwijsgeevenden;
- Beoordeling van het gebruik van hulpbronnen;
- Identificatie van verbeterpunten.

5. Aanpassingen:

- Op basis van de monitoringsresultaten zal indien nodig het onderwijsplan worden bijgesteld.
- Aanpassingen kunnen veranderingen in instructiestrategieën, curriculumontwerp of toewijzing van middelen omvatten.

Voor de implementatie van het monitoring- en evaluatiesysteem zijn de volgende middelen nodig:

1. Deskundigheid van het personeel: Onderwijs Teamleden met expertise in data-analyse en evaluatie;
2. Data management software: Een betrouwbaar datamanagementsysteem om data te verzamelen en op te slaan;
3. Trainingsmateriaal: Trainingsprogramma's voor personeel over data-analyse en evaluatietechnieken;
4. Begroting: Financiering voor softwarelicenties, trainingsmateriaal en expertise van het personeel.

Het implementeren van een monitoring- en evaluatiesysteem is noodzakelijk:

1. Om de voortgangsrichting van de doelstellingen te volgen en gebieden die verbetering behoeven te identificeren;
2. Om de effectiviteit van interventies te beoordelen en de nodige aanpassingen te plegen;
3. Voor de verantwoording en transparantie in het onderwijsplanningsproces.

Dit uitgebreide systeem zal ons in staat stellen data gestuurde beslissingen te nemen, data gestructureerd beleid te formuleren, de resultaten van leerlingen/studenten te verbeteren en de algehele onderwijskwaliteit te verbeteren.

Tabel 31 Monitoring en Evaluatie

Beleidsdoel	Beleidsdoelstellingen
Monitoring- en Evaluatiesysteem	
Ontwerpen en implementeren van een robuust monitoring- en evaluatiesysteem, om de voortgang van het plan te volgen, de effectiviteit van interventies te beoordelen en waar nodig bij te sturen.	Ontwikkelen van een monitoring- en evaluatie systeem gebaseerd op een Result Based Management raamwerk en bijbehorende systemen voor datacollectie.
	Mid-term evaluatie van het beleid en bijstelling.
	Uitbouwen van het onderwijs informatie systeem naar een volwaardig Education Management Information System (EMIS) waaronder een leerlingvolgsysteem dat tijdige, accurate en volledige informatie kan aanleveren om de kwaliteitsverbeteringen van het onderwijs gelet op de hervorming te kunnen monitoren en bijsturen.

8.4 Financiering

Uitwerking van een duurzaam financieel plan voor de implementatie van het onderwijsplan, met aandacht voor zowel overheidsinvesteringen als samenwerking met private en internationale partners.

Het onderwijsplan zal een alomvattend financieel plan vereisen om de succesvolle implementatie en duurzaamheid ervan te garanderen. Het plan zal zich richten op het veiligstellen van overheidsinvesteringen, het verkennen van particuliere en internationale partnerschappen en het benutten van interne middelen om een stabiele en duurzame financiële structuur te garanderen.

Het totaal benodigde budget ter financiering van dit plan is gesteld op een bedrag van SRD 5.8 miljard (ongeveer USD 193 miljoen, bij een koers van SRD 30 op 1) op jaarbasis.

Het huidige onderwijsbudget is gesteld op ongeveer SRD 5.5 miljard (ongeveer USD 183 miljoen, bij een koers van SRD 30 op 1) op jaarbasis. Dit bedrag in de begroting van het Ministerie is ontoereikend, om de kosten voor alle onderwijsprogramma's cq vernieuwing te dragen.

Onderstaand overzicht vertoont de historische cijfers m.b.t. de goedgekeurde begroting van het MinOWC als onderdeel van de staatsbegroting.

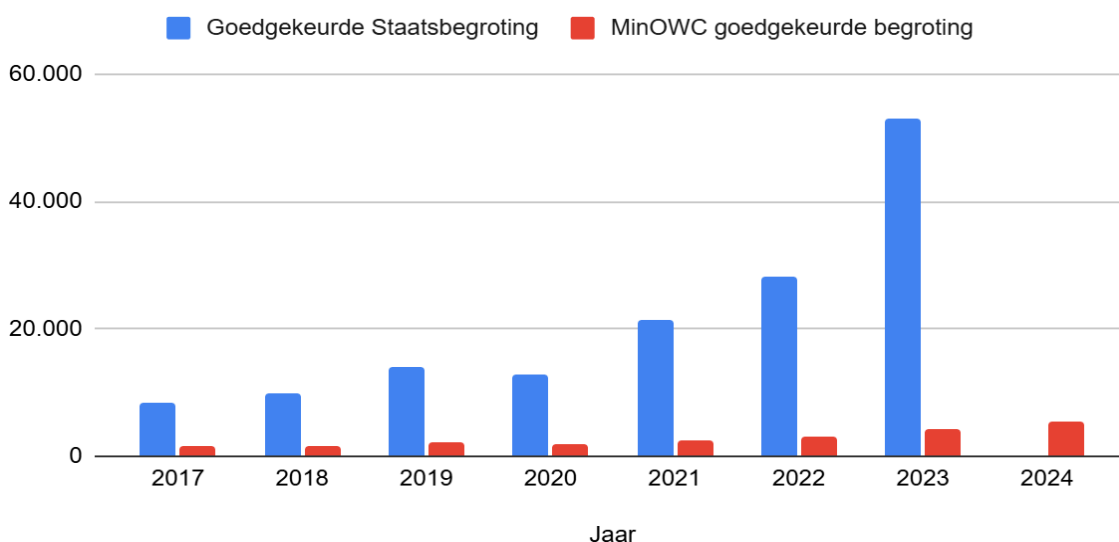
Tabel 32 Analyse begrotingen

Analyse goedgekeurde begrotingen periode 2017 – 2024 in miljarden			
Jaar	Goedgekeurde Staatsbegroting	MinOWC goedgekeurde begroting	Procentueel aandeel begroting MinOWC t.o.v. goedgekeurde staatsbegroting
2017	8.474	1.481	17
2018	9.970	1.480	15
2019	14.080	2.196	16
2020	12.731	1.827	14
2021	21.285	2.613	12
2022	28.050	3.168	11
2023	52.905	4.148	8
2024	NA	5.467	NA

Het percentage van de goedgekeurde MinOWC begroting t.o.v. de Staatsbegroting vertoont een dalende trend. Dit houdt in dat jaarlijks procentueel minder financiële middelen beschikbaar zijn voor MinOWC vanuit de Staatsbegroting.

Grafiek 1 Staatsbegroting versus MinOWC begroting

Goedgekeurde Staatsbegroting en MinOWC goedgekeurde begroting

Onderstaande tabel geeft een prognose van de MinOWC begroting weer. Als basisjaar is de goedgekeurde begroting van 2024 gehanteerd. De ervaringscijfers tonen een jaarlijkse stijging van de meerjaren begroting met 10%. Indien dezelfde trend wordt aangehouden zal vanuit de overheidsbegroting in de periode 2024 t/m 2031 ongeveer SRD 63 miljoen beschikbaar zijn voor het MinOWC.

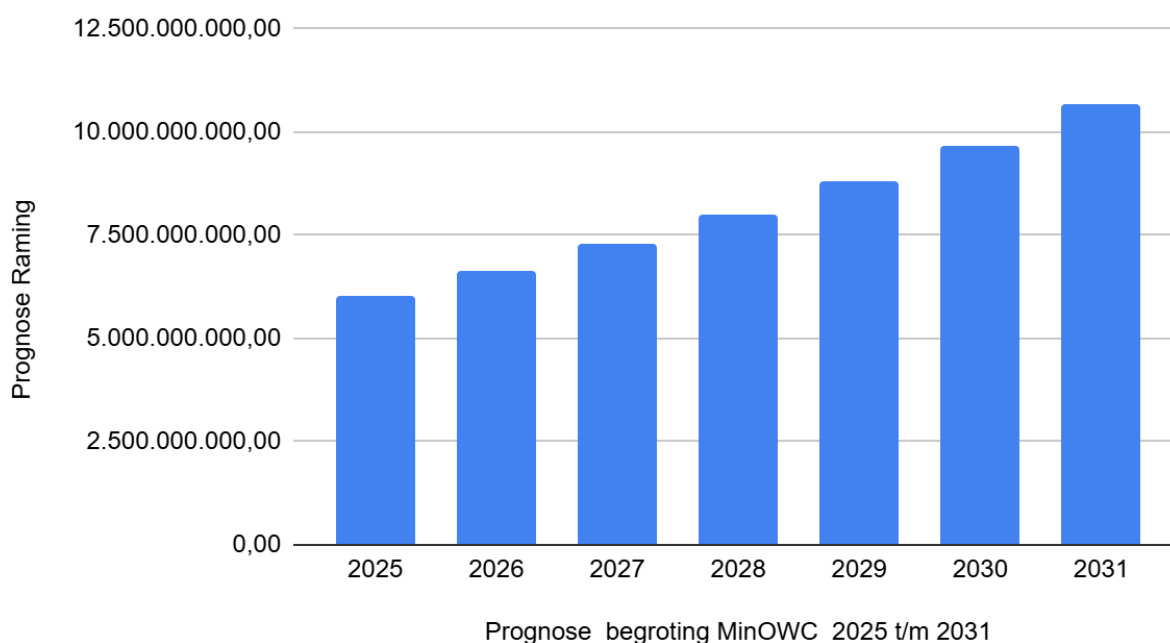
Tabel 33 Prognose MinOWC begroting

Prognose begroting MinOWC 2025 t/m 2031		
Jaar	Prognose	Procenten
2024	5.466.765.000,00	
2025	6.013.441.500,00	
2026	6.614.785.650,00	
2027	7.276.264.215,00	
2028	8.003.890.636,50	1,10
2029	8.804.279.700,15	
2030	9.684.707.670,17	
2031	10.653.178.437,18	
Totaal	62.517.312.809,00	

De begroting van 2024 is goedgekeurd en dient als basisjaar. Over de periode 2024 t/m 2031 is de prognose begroting SRD 63 miljard.

Grafiek 2 Prognose begroting MinOWC

Prognose begroting MinOWC 2025 t/m 2031

Het Ministerie heeft m.b.t. leningen van de IDB ongeveer USD 100 miljoen beschikbaar voor onderwijs en cultuurprogramma's.

Tabel 34 Overzicht lening MinOWC

Overzicht leningen t.b.v. MinOWC de afgelopen 10 jaar				
Nr	Naam	Duur	Bedrag in USD	Opmerkingen
Onderwijs				
1	TVET	2013-2023	15.770.000,00	Deze leningen zijn afgerond/ lopen af
2	ETVET	2015-2024	21.940.000,00	
3	BEIP 2	2015-2023	20.000.000,00	
4	STES	2016-2024	30.800.000,00	
5	Caiques 1	2022-2026	30.000.000,00	
6	Caiques 2	2024-2029	40.000.000,00	
Sub-totaal Onderwijs			158.510.000,00	
Cultuur				
7	PURP 1	2017-2025	20.000.000,00	
8	PURP 2	2024-2029	30.000.000,00	
subtotaal Cultuur			50.000.000,00	
Eind totaal MinOWC			208.510.000,00	

Noot: In totaal is een raming van USD 100 miljoen beschikbaar vanuit leningen voor de periode 2024 t/m 2031

Het geprojecteerd budget vanuit de Ministeriële begroting en de leningen zijn ontoereikend om de gehele onderwijsvernieuwing te dragen. Respectievelijk SRD 63 miljoen en USD 100 miljoen tegen een koers van 30 (SRD 3 miljard).

Gelet op het bovenstaande zal het aangaan van partnerschappen (PPP) en/of samenwerking met diverse donoren op nationaal en internationaal gebied kunnen bijdragen aan het verruimen van het besteedbaar budget. Het verder ontwikkelen en structureren van Public Private Partnerships (PPP) zal resulteren in een win-win situatie voor partijen. Het opzetten van een educatie- en cultuurfonds is noodzakelijk voor de duurzaamheid van de programma's.

Financiering

De financiering van het NOBS zal afkomstig zijn uit verschillende bronnen, waaronder:

- Overheidsbudget;
- Internationale donoren;
- Private sector;
- Filantropische organisaties.

Een gedetailleerd financieel plan zal worden ontwikkeld in samenwerking met het Ministerie van Financiën.

Tabel 35 Financiering

Beleidsdoel Financiering	Beleidsdoelstellingen
Uitwerken van een duurzaam financieel plan voor de implementatie van het onderwijsplan, met aandacht voor zowel overheidsinvesteringen als samenwerking met private en internationale partners.	Het afstemmen van alle beschikbare financiële resources en mechanismen met targets ter verbetering van de resultaten, de uitbreiding van toegang en gelijke kansen en verantwoording van de uitkomsten en effecten van het onderwijssysteem.